

LA/Petri Jääskinen/aa

13.5.1986

Työeläkelaitoksille

OSA-AIKAELÄKE

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen työntekijäin eläkelain sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi työeläkelakeihin uusi eläkemuoto, osa-aikaeläke, joka mahdollistaisi asteittaisen siirtymisen työstä eläkkeelle. Osa-aikaeläke korvaisi ansioiden vähentymistä. Osa-aikaeläke olisi mahdollinen 60 vuoden iästä lukien. Eläkkeen saaminen edellyttäisi siirtymistä osa-aikatyöhön. Uudistus ei koske kansaneläkelakia, eräiden työssuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelakia, merimieseläkelakia eikä julkisyhteisöjen eläkejärjestelmiä.

Osa-aikaeläke kuuluu osana joustavaan eläkeikäjärjestelyyn, jota koskevat yksilöllinen varhaiseläke sekä varhennettu ja lykätty vanhuuseläke tulivat voimaan tämän vuoden alusta.

Osa-aikaeläkejärjestelmä on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1987 alusta.

Eläketurvakeskuksen toimitusjohtaja on asettanut osa-aikaeläkkeen koordinoitiryhmän, jonka tehtävänä on muun muassa huolehtia osa-aikaeläkkeen voimaantuloon liittyvien tehtävien määrittelystä ja yhteenniveltämisestä. Koordinoitiryhmässä ja sen alaryhmissä valmistellaan lakien soveltamista ja toimeenpanoa koskevat yleiskirjeet ja muut ohjeet, jotka on tarkoitus toimittaa hyvissä ajoin ennen lakien voimaantuloa.

ELÄKETURVAKESKUS

LIITE

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi työntekijäin eläkelain
sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan lisättäväksi työeläkeläkeihin uusi eläkemuoto, osa-aikaeläke, joka mahdollistaisi asteittaisen siirtymisen työstä eläkkeelle. Osa-aikaeläke korvaisi ansioiden vähentymistä. Osa-aikaeläke olisi mahdollinen 60 vuoden iästä lukien. Eläkkeen saaminen edellyttäisi siirtymistä osa-aikatyöhön. Uudistus ei koske kansaneläkelakia, eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelakia, merimieseläkelakia eikä julkisyhteisöjen eläkejärjestelmiä.

Osa-aikaeläke kuuluu osana joustavaan eläkeikäjärjestelyyn, jota koskevat yksilöllinen varhaiseläke sekä varhennettu ja lykätty vanhuuseläke tulivat voimaan tämän vuoden alusta.

Osa-aikaeläkkeestä aiheutuvat kokonaiskustannukset olisivat vuonna 1987 arviolta noin 35 mil-

joonaa markkaa, josta ne asteittain kasvaisivat niin, että vuonna 1991 ne olisivat noin 85 miljoonaa markkaa vuodessa. Osa-aikaeläkejärjestelmän piiriin kuuluisi uudistuksen ensimmäisenä vuotena arviolta noin 3 500 eläkkeensaajaa, ja vuoteen 1991 mennessä osa-aikaeläkkeen saajia arvioidaan olevan noin 5 000.

Osa-aikaeläkkeestä aiheutuvat työeläkekustannukset rahoitettaisiin työeläkemaksulla ja yrittäjäeläkkeisiin sisältyvän valtion rahoitusosuuden kautta. Tästä johtuen valtiolle aiheutuisi lisäkustannuksia vuonna 1987 noin miljoonaa markkaa ja vuonna 1991 noin kolme miljoonaa markkaa.

Osa-aikaeläkejärjestelmä on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1987 alusta.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	LAKITEKSTIT	10
1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys	3	1. Laki työntekijäin eläkelain muuttamisesta	10
1.1. Tavoitteet	3	2. Laki lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työnteki-	
1.2. Keinot	3	jain eläkelain muuttamisesta	13
2. Asian valmistelu	4	3. Laki maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta	14
3. Esityksen taloudelliset vaikutukset	4	4. Laki yrittäjien eläkelain muuttamisesta	15
3.1. Uudistuksen henkilöpiiri	4	5. Laki sairausvakuutuslain 27 §:n muuttamisesta ..	17
3.2. Uudistuksen kokonaiskustannukset ja rahoi-		6. Laki työttömyysturvalain 16 §:n muuttamisesta ..	17
tus	4		
4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	5	LIITE	18
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	5	Rinnakkais tekstit	18
1. Lakiehdotusten perustelut	5	1. Laki työntekijäin eläkelain muuttamisesta	18
1.1. Työntekijäin eläkelaki	5	2. Laki lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työnteki-	
1.2. Lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työnteki-		jain eläkelain muuttamisesta	23
jain eläkelaki	7	3. Laki maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta ..	26
1.3. Maatalousyrittäjien eläkelaki	8	4. Laki yrittäjien eläkelain muuttamisesta	29
1.4. Yrittäjien eläkelaki	8	5. Laki sairausvakuutuslain 27 §:n muuttamisesta...	31
1.5. Sairausvakuutuslaki	9		
1.6. Työttömyysturvalaki	9		
2. Voimaantulo	9		

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys

1.1. Tavoitteet

Nykyisiin yksityisen sektorin työeläkelakeihin sisältyi niiden voimaan tullessa kiinteä 65 vuoden eläkeikä, joka vakiintui näiden eläkejärjestelmien yleiseksi eläkeiäksi. Kiinteään eläkeikään perustuva järjestelmä ei kuitenkaan kaikilta osin ole vastannut käytännön tarpeita. Tästä syystä on kiinteään eläkeikään perustuvaa järjestelmää ryhdytty täydentämään niin sanotulla joustavalla eläkeikäjärjestelyllä.

Joustava eläkeikäjärjestely koostuu kolmesta toisistaan täydentävästä eläkemuodosta, joista yksilöllinen varhaiseläke sekä varhennetru ja lykätty vanhuuseläke toteutettiin vuoden 1986 alusta voimaan tulleilla laeilla (666—674/85). Joustava eläkeikäjärjestely koskee toistaiseksi vain yksityisen sektorin eläkejärjestelmiä. Julkisen sektorin vastaavat eläkeikäjärjestelyt ovat parhaillaan komitean selvitettävänä. Hallituksen esityksessä työntekijäin eläkelain, kansaneläkelain ja eräiden niihin liittyvien lakien mukaista joustavaa eläkeikäjärjestelyä koskeviksi laeiksi (hall. es. 85/1985 vp.) hallitus ilmoitti antavansa myöhemmin esityksen osa-aikaeläkkeestä siten, että osa-aikaeläkettä koskeva uudistus tulisi voimaan vuoden 1987 alusta.

Yksilöllisen varhaiseläkkeen sekä varhennetun ja lykätyn vanhuuseläkkeen lisäksi joustavaan eläkeikäjärjestelyyn tulisi kuulua mahdollisuus asteittaiseen siirtymiseen työstä eläkkeelle. Iän mukana suorituskyky alenee yleensä hitaasti ja vähitellen. Tavanmukainen eläkkeelle siirtyminen, jolloin työntekijän oletetaan jatkuvan täysitehoisena eläkeikään saakka ja sitten kokonaan lakkaavan, ei sovi yhteen tämän havainnon kanssa.

Osa-aikaeläkkeen tarkoituksena on antaa ikääntyvälle työntekijälle mahdollisuus käyttää jäljellä olevaa työkykyään ja työhaluaan hyväseen nykyistä joustavammalla tavalla. Ikääntynyt työntekijä voisi vähentää työpanostaan ja samalla jäädä osa-aikaeläkkeelle, jolloin eläke korvaisi

ansioiden menetystä. Samalla työntekijän sosiaaliset yhteydet työpaikkaansa säilyisivät, mikä olisi omiaan lieventämään eläkkeelle siirtymisestä aiheutuvaa olosuhteiden muutosta ja siihen liittyvää henkistä raskautta.

1.2. Keinot

Osa-aikaeläkkeen tarve on yksilöllisen varhaiseläkkeen tavoin yksilöllisesti vaihteleva, mutta sen tarpeen voidaan arvioida olevan suurin lähellä yleistä eläkeikää ja suhteellisen pitkään ja säännöllisesti ansiotyössä olleilla työntekijöillä. Eläkkeen saaminen edellyttäisi 60 vuoden ikää ja siirtymistä tietyt ehdot täyttävään osa-aikatyöhön. Muun muassa edellytettäisiin, että keskimääräinen työaika normaaliin työaikaan verrattuna alenisi olennaisesti.

Osa-aikaeläke määrittäisiin työntekijän ansiotulojen vähentymisen perusteella hänen siirtymisensä osa-aikatyöhön. Työeläkejärjestelmän ansaintaperiaatteen mukaisesti osa-aikaeläkkeen määrässä otettaisiin huomioon työntekijän koko työhistoria ja eläkkeelle lähtöikä. Näillä perusteilla laadittavan eläkeasteikon pitäisi olla sellainen, että osa-aikaeläkkeestä muodostuisi käyttökelpoinen eläke muiden eläkemuotojen rinnalla. Koska osa-aikaeläke olisi kiinteästi osa-aikaiseen työhön liittyvä etuus, eläke olisi perusteltua myöntää vain työeläkejärjestelmästä.

Osa-aikaeläkkeen suuruus olisi työntekijän iästä riippuen 44—64 prosenttia ansioiden alenemasta. Eläkkeen määrä olisi sitä suurempi mitä lähempänä yleistä eläkeikää osa-aikaeläkkeelle siirtyvä työntekijä olisi. Työhistoria otettaisiin huomioon siten, että osa-aikaeläke olisi enintään 75 prosenttia työntekijälle osa-aikaeläkkeelle siirtymiseen mennessä karttuneesta vanhuuseläkkeestä.

Myös osa-aikaeläkkeen aikana työaikaa olisi mahdollista vaihdella sille asetettujen rajoitusten puitteissa. Ansiotulojen tällöin muuttuessa myös eläkkeen määrä muuttuisi vastaavasti.

Eläkeiässä osa-aikaeläke lakkaisi ja työntekijä saisi työhistoriaansa vastaavan vanhuuseläkkeen,

jonka määrässä myös osa-aikaeläkkeen aikana tehty osa-aikatyö otettaisiin huomioon eläkettä kartuttavana. Työntekijä voisi halutessaan myös jatkaa osa-aikatyötä ja ottaa vanhuuseläkkeestä vain osa-aikaeläkkeen suuruisen osan ja lykätä loppuosaa. Viimeksi mainittu tulisi aikanaan osa-aikatyön päätyttyä korotettuna maksettavaksi.

2. Asian valmistelu

Esitys pohjautuu eläkeikäkomitean 31 päivänä toukokuuta 1983 päivättyyn mietintöön sekä siitä hankittuihin lausuntoihin. Asiaa on sittemmin valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriön 27 päivänä elokuuta 1985 asettamassa työryhmässä, jossa ovat olleet edustettuina kaikki keskeisimmät työmarkkina- ja yrittäjäjärjestöt. Työryhmä on muun muassa selvittänyt osa-aikatyöhön liittyviä kysymyksiä.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

3.1. Uudistuksen henkilöpiiri

Uudistus koskisi yksityisen sektorin työeläkeläisten piiriin kuuluvia 60—64-vuotiaita ja suhteellisen pitkään työssä olleita työntekijöitä ja yrittäjiä. Näihin ikäryhmiin kuuluvia henkilöitä on lähivuosina arviolta noin 50 000.

Uudistuksen henkilöpiiriä ja kustannuksia arvioitaessa on otettava huomioon, että samoja henkilöryhmiä koskevat myös rintamaveteraanien varhaiseläke, työttömyyseläke, yksilöllinen varhaiseläke, työkyvyttömyyseläke ja varhennettu vanhuuseläke. Osa-aikaeläkkeen käyttöasteeseen vaikuttavat myös osa-aikatyön järjestämismahdollisuudet. Missä määrin osa-aikaeläkkeiden lukumäärän lisääntyminen korvautuu muiden eläke-tyyppien vähentymisellä, ei ole arvioitavissa.

Jäljempänä esitettävät luvut rajoittuvat kehoitettua lähitulevaisuutta. Joustavan eläkeikäjärjestelyn käyttöasteeseen liittyvien epävarmuustekijöiden vuoksi esitetyt kustannusarvioita on pidettävä suuntaa antavina eikä tarkkoina ennusteina.

Jäljempänä olevissa taulukoissa on esitetty esimerkkejä osa-aikatyöstä saadun palkan ja osa-aikaeläkkeen yhteismäärästä verrattuna koko-aikatyöstä saatuun palkkaan. Taulukoista ilmenee 60-vuotiaan osa-aikatyöstä saaman ansion ja osa-

aikaeläkkeen yhteismäärä prosentteina koko-aikatyön nettopalkasta.

1. Palkka mk/kk		Työajan alentuma 40 tunnista 28 tuntiin viikossa		
Brutto mk	Netto mk	Brutto mk	Netto mk	%
4 000	2 937	3 328	2 636	90
6 000	3 969	4 992	3 461	87
8 000	4 931	6 656	4 293	87
10 000	5 806	8 320	5 076	87

2. Palkka mk/kk		Työajan alentuma 40 tunnista 16 tuntiin viikossa		
Brutto mk	Netto mk	Brutto mk	Netto mk	%
4 000	2 937	2 656	2 322	79
6 000	3 969	3 984	3 019	76
8 000	4 931	5 312	3 620	73
10 000	5 806	6 640	4 280	74

3.2. Uudistuksen kokonaiskustannukset ja rahoitus

Osa-aikaeläkkeestä aiheutuvista menoista vastaisivat työeläkelaitokset yhteisesti käytössä olevan tasausjärjestelmän puitteissa. Uudistuksesta aiheutuvat työeläkekustannukset rahoitettaisiin työnantajien ja yrittäjien maksamalla työeläkemaksulla. Valtio vastaisi yrittäjien osalta kustannuksista siitä osin kuin yrittäjien maksamat vaikutusmaksut eivät siihen riitä.

Arviot osa-aikaeläkkeen saajien määrän kehityksestä ja vuotuisista lisäkustannuksista esitetään alla olevassa taulukossa.

Vuosi	1987	1988	1989	1990	1991
Eläkkeensaajia 31.12.	3 500	4 500	4 800	5 000	5 000
Eläkekustannukset Mmk/v	35	70	80	85	85

Vuonna 1987 uudistuksen ensimmäisen voimaantulovuoden lopussa osa-aikaeläkkeen saajia arvioidaan olevan noin 3 500 ja vuonna 1991 uudistuksen voimaantuloaiheen päätyttyä noin 5 000. Kustannukset olisivat vastaavasti 35 miljoonaa markkaa ja 85 miljoonaa markkaa.

Hallituksen esityksessä joustavaksi eläkeikäjärjestelyksi arvioitiin joustavan eläkeikäjärjestelyn kokonaiskustannusten olevan vuonna 1991 työeläkejärjestelmässä noin 345 miljoonaa markkaa ja kansaneläkejärjestelmässä noin 110 miljoonaa markkaa. Yksilöllisen varhaiseläkkeen saajia ar-

viottiin olevan vuonna 1986 noin 3 000 ja vuonna 1991 noin 11 000.

Voimassa olevaan joustavaan eläkeikäjärjestelyyn liittyen eläkelaitoksiin maaliskuun 1986 loppuun mennessä saapuneiden noin 8 000 hakemuksen ja yksilöllistä varhaiseläkettä koskevien myönteisten ennakkopäätösten perusteella on odotettavissa, että esitetyt ennakoarviot saataan ylittää, jolloin joustavan eläkeikäjärjestelyn kustannukset voivat nousta yllä olevia arvioita suuremmiksi. Saadut kokemukset perustuvat kuitenkin toistaiseksi lyhyen aikavälin tietoihin ja toisaalta vastaavanlaisiin uudistuksiin on usein liittynyt ensimmäisenä voimassaolovuotena eläkehakemusten kasautuminen, joten lopullisia johtopäätöksiä ei ole tässä vaiheessa tehtävissä.

Joustavaan eläkeikäjärjestelyyn liittyviä taloudellisia vaikutuksia on laajemmalti tarkasteltu edellä mainitun hallituksen esityksen yhteydessä. Tältä osin ei osa-aikaeläkkeen osalta ole mitään olennaisesti uutta esitettävää.

Joustavasta eläkeikäjärjestelystä aiheutuva vakuutusmaksun korotustarve kymmenen vuoden kuluttua voimaantulosta vastaisi noin 0,5—0,6 prosenttia paikkasummasta, mikäli eri eläkemuo-

tojen käyttöaste säilyisi edellä oletetulla tasolla. Osa-aikaeläkkeen osuus tästä on noin 0,1 prosenttiyksikköä.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Nyt annettava esitysehdonus sisältää osa-aikaeläkettä koskevat muutosehdotukset yksityisen työeläkejärjestelmän työeläkelakeihin. Esitys ei kuitenkaan sisällä ehdotuksia eräiden työsuhteessa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain (662/85) eikä merimieseläkelain (72/56) muuttamiseksi. Esintyvien taiteilijoiden ja muiden niin sanottujen freelance-työntekijöiden työajat huomioon ottaen tässä vaiheessa ei ole tarkoituksenmukaista uiottaa osa-aikaeläkettä koskemaan sanotun lain piiriin kuuluvia työntekijöitä.

Hallitus selvittää erikseen joustavaan eläkeikäjärjestelyyn liittyen myös osa-aikaeläkkeen toteuttamismahdollisuudet valtion ja kunnallisen eläkejärjestelmän piirissä. Tätä tarkoitusta varten asetetun komitean määräaika päättyy 15 päivänä kesäkuuta 1986.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Työntekijäin eläkelaki

2 §. Pykälän 2 momentin säännöksiä työsuhteen päättymisestä täydennetään maininnalla työntekijän siirtymisestä työsuhteesta yksilölliselle varhaiseläkkeelle. Lisäksi säädetään, että osa-aikaeläkkeen saajan katsotaan olevan uudessa työsuhteessa hänen jatkaessaan työtä osa-aikatyössä. Tällöin päättyneeksi katsottavasta kokoaikaisesta työsuhteesta muodostetaan niin sanottu vapaakirjäläke. Osa-aikatyöstä karruu eläkettä normaaliin tapaan ja vakuutusmaksu peritään osa-aikatyön palkasta. Osa-aikaeläkkeellä olevan työntekijän vanhuuseläke määräytyy siten samalla tavoin kuin muillakin osa-aikatyössä olevilla työntekijöillä.

4 §. Työntekijäin eläkelain mukaisiin etuuksiin kuuluu uutena eläkemuo-
tuona osa-aikaeläke.

4 f §. Pykälässä säädetään osa-aikaeläkkeen saamisen edellytyksistä. Oikeus osa-aikaeläkkeeseen on 60—64-vuotiaalla työntekijällä, joka

räyttää pykälän 1 momentissa säädetyt edellytykset.

1 kohta. Koska ei ole tarkoituksenmukaista, että jo eläkkeellä oleva työntekijä voisi vielä saada osa-aikaeläkettä, on lähdetty siirtä, ettei osa-aikaeläkettä myönnetä työntekijälle, jolla on oikeus saada työ- tai virkasuhteeseen taikka yrittäjätoimintaan perustuvaa vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkettä. Työntekijän on katsottava olevan edellä tarkoitettu eläkkeensaaja myös silloin, kun eläkettä ei jää maksettavaksi eläkkeiden yhteensovituksen johdosta. Sen sijaan se seikka, ettei työntekijä ole hakenut sellaista eläkettä, jota hänellä olisi oikeus saada esimerkiksi eläkeiän täyttymisen perusteella valtion eläkejärjestelmästä, ei kuitenkaan estä osa-aikaeläkkeen myöntämistä. Osa-aikaeläkkeen saamiselle asetetaan myös seuraavat työpanokseen ja työaikaan liittyvät vaatimukset.

2 kohta. Osa-aikaeläkkeen saaminen edellyttää suhteellisen pirkään jatkunutta kokoaikatyötä, jotta vaadittava työpanoksen vähentäminen toteutuisi. Sen vuoksi edellytetään, että työntekijä on osa-aikatyöhön siirtymistä välittömästi edeltä-

neen puolentoista vuoden aikana ollut vähintään 12 kuukautta kokoaikaisessa ansiotyössä. Tämä mahdollistaa myös sanottuna aikana lyhyehkön ajan työttömänä olleen työntekijän hakeutumisen osa-aikaeläkkeeseen piiriin.

3 kohta. Osa-aikaeläkkeen saaminen edellyttää, että työsuhteen perusteella eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi luettaisiin myös eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika, jos työntekijä osa-aikaeläkkeen alkamishetkellä olisi tullut työkyvyttömäksi. Vaatimus on lähinnä tekninen. Työntekijän oikeus osa-aikaeläkkeeseen ja eläkkeen maksava eläkelaitos määräytyisivät sen eläkelain mukaisesti, jonka perusteella työkyvyttömyyseläketä määrättäessä olisi otettava huomioon eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika. Säännöksellä on merkitystä lähinnä silloin, kun työntekijä on ollut useassa rinnakkaisessa työsuhteessa tai hänellä on 2 kohdassa mainitun puolentoista vuoden aikana ollut perättäisiä eri lakien piiriin kuuluvia työsuhteita.

4 kohta. Tarve työpanoksen asteittaiseen vähentämiseen on yleensä sellaisella työntekijällä, joka on ollut suhteellisen säännöllisesti työelämässä mukana. Sen vuoksi edellytetään, että työntekijälle on 15 viimeksi kuluneen kalenterivuoden aikana karrtunut 8 §:n 4 momentissa tarkoitettua peruseläketä yhteensä vähintään viisi vuotta. Jos työntekijä on sanottuna aikana ollut myös lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain piiriin kuuluvassa ansiotyössä, muunnetaan siitä saadut ansiot vastaamaan sanottua karrtumisaikaa siten kuin lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 4 §:n 5 momentissa säädetään. Mainitun lainkohdan mukaan aika kuukausina saadaan jakamalla kalenterivuotena saatujen ansiotulojen määrä 738,38 markalla. Sanottu markkamäärä on sama kuin se työansion määrä ilmaistuna vuoden 1986 indeksitasossa, joka 1 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan vaaditaan, jotta työsuhde kuuluisi tämän lain piiriin. Laskettaessa yhteen tämän lain ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain mukaisia karrtumisaikoja otetaan huomioon vain täydet kuukaudet, enintään 12 kuukautta kalenterivuotta kohden.

5 kohta. Työntekijän tulee vähentää työpanostaan niin, että jäljellä olevaa työtä voidaan pitää osa-aikatyönä. Näin ollen vaaditaan, että jäljellä oleva keskimääräinen työaika on vähintään 16 tuntia ja enintään 28 tuntia viikossa. Jos työntekijä on samanaikaisesti kahdessa tai useammassa ansiotyössä, työajan vähentyminen lasketaan hänen kokonaistyöaikansa perusteella. Työajan

enimmäismäärän asettaminen 28 tuntiin viikossa on perusteltua silmällä pitäen tilanteita, joissa työntekijä esimerkiksi vähentää 40 tuntia viikossa käsittävän kokoaikaisen ansiotyönsä puoleen ja samanaikaisesti jatkaa 8 tuntia viikossa käsittävää sivutyötään. Jos viikottainen työaika vaihtelee, työaika lasketaan keskiarvona enintään 16 viikon pituiselta ajanjaksolta.

6 kohta. Osa-aikatyöhön ei saa tulla yhdenjaksoisesti kuutta viikkoa pitempää keskeytystä, johon ei kuitenkaan lueta vuosilomaa eikä aikaa, joita suoritetaan sairausvakuutuslain (364/63) mukaista päivärahaa.

7 kohta. Osa-aikaeläkkeen saaminen edellyttää, että työpanoksen vähentämisen seurauksena myös työntekijän ansiotuloissa tapahtuu vastaava muutos. Jäljelle jäävä ansiotulo saa olla enintään 70 prosenttia osa-aikatyöhön siirtymistä edeltäneestä vakiintuneista ansiotuloista. Ansiotulon tulee kuitenkin olla vähintään 35 prosenttia tästä. Jos työntekijä on samanaikaisesti kahdessa tai useammassa ansiotyössä, ansion alenema lasketaan hänen kaikista vakiintuneista ansiotuloistaan. Ansiorajat vastaavat 5 kohdassa sanottuja työajalle asetettuja rajoja 40 tunnin viikottaisen kokoaikatyön mukaan laskertuna. Ansiotulon vähimmäismäärässä on otettu huomioon, että työajan vähentäminen 16 tuntiin viikossa todennäköisesti johtaa jonkin verran suurempaan ansion alenemaan. Keinottelumahdollisuuksien vähentämiseksi edellytetään, että työajan vähentäminen yleensä vastaa ansiotuloissa tapahtunutta vähentymistä. Osa-aikatyöstä saatavan ansiotulon määrää koskevista rajoista on kuitenkin tarkoituksenmukaista eräissä tapauksissa poiketa. Poikkeusmahdollisuuksista säädetäisiin pykälän 4 momentissa. Sen mukaisia tapauksia olisivat esimerkiksi vuorotyölisän tai muun vastaavan poissa jääminen. Näistä määrättäisiin tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön päätöksellä. Koska 16 tunnin viikottainen työaika ei välttämättä takaa sitä, että työntekijän työsuhde kuuluu tämän lain piiriin, edellytetään, että osa-aikatyöstä saatu ansiotulo on vähintään 738,38 markkaa kuukaudessa.

Kokoaikaiseksi ansiotyöksi katsottava työ määritellään pykälän 3 momentissa. Kokoaikaisena ansiotyönä pidetään paitsi työtä, jossa työaika on ollut asianomaisella alalla normaalisti sovellettavan kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajan pituinen, myös rinnakkaisia ansiotöitä, joiden yhteenlaskettu työaika on vähintään 35 tuntia viikossa.

Osa-aikaeläke pitäisi määrätä työntekijän vaikiintuneesta ansiotasosta. Tätä kuvaa parhaiten eläkepalkka siitä työsuhteesta, jonka perusteella otettaisiin huomioon eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika, jos työntekijä osa-aikaeläkkeen alkamishetkellä olisi tullut työkyvyttömäksi.

4 g §. Osa-aikaeläke alkaa aikaisintaan sen kuukauden alusta, jota edeltäneen kuukauden aikana työntekijä on täyttänyt 60 vuotta. Takautuvasti eläke myönnetään enintään kuudelta kuukaudelta.

Pykälän 2 momentin mukaan osa-aikaeläke lakkautetaan, jos työntekijä ei enää täytä eläkkeen saamisen edellytyksiä. Eläke lakkautetaan myös, jos osa-aikatyöhön tulee kuutta viikkoa pitempi katkos. Jos työntekijä haluaa jatkaa osa-aikatyössä 65 vuotta täytettyään muutetaan osa-aikaeläke samansuuruiseksi vanhuuseläkkeeksi. Lykkäätynyt vanhuuseläke maksetaan osa-aikatyön päätyttyä. Kaksinkertaisten eläkesuoritusten välttämiseksi pykälään on otettu maininta samalta ajalta suoritetuista eläkkeistä.

Lakkautettua osa-aikaeläkettä ryhdytään jälleen maksamaan työntekijän täyttäessä uudelleen eläkkeen saamisen edellytykset. Eläke myönnetään pääsääntöisesti entisin perustein silloin, kun osa-aikaeläke myönnetään uudelleen kuuden kuukauden kuluessa sen lakkauttamisesta.

5 c §. Pykälässä määritellään osa-aikaeläkkeen määrä. Työeläkejärjestelmän ansaintaperiaatteen mukaisesti on perusteltua, että eläkkeen määrässä otetaan huomioon työntekijän ikä ja hänen työhistoriansa. Osa-aikaeläkkeen määrä on työntekijän iästä riippuen 44—64 prosenttia koko-aikatyöstä saadun ansiotulon ja osa-aikatyöstä saadun ansiotulon erotuksesta. Jos työntekijä on samanaikaisesti kahdessa tai useammassa työ- tai virkasuhteessa tai harjoittaa yrittäjätoimintaa, laskeaan eläkettä määrättäessä myös kokonaisansioiden erorus, jolloin osa-aikaeläke määräytyy pienemmän erotuksen perusteella. Säännös vaikuttaa eläkkeen määrään, jos työntekijä eläkkeelle siirtyessään tai sen jälkeen lisää työpanostaan muun eläkelain piirissä.

Osa-aikaeläkettä ei ole tarkoitus maksaa suurempana kuin mihin työntekijä olisi oikeutettu täyttäessään vanhuuseläkeiän, jolloin yleensä tulee maksettavaksi muut yhteensovituksessa huomioon otettavat eläkkeet. Sen vuoksi osa-aikaeläkkeen enimmäismäärä on mitoitettava työntekijän työhistorian mukaisesti. Osa-aikaeläke saa olla enintään 75 prosenttia siitä eläkkeestä, joka työntekijälle on karttunut osa-aikaeläkkeelle siirtymiseen mennessä. Säännös estää eläkkeen pie-

nenemisen työntekijän lopettaessa osa-aikatyönsä ja siirtyessä vanhuuseläkkeelle. Niin sanotun rekisteröidyn lisäeläketurvan piiriin kuuluvan eläkkeen vaikutus muun muassa enimmäismäärään tulee esille tutkittaessa osa-aikaeläkkeen vaatimia muutoksia rekisteröimiskelpoisten lisäturujen ehtoihin.

Osa-aikaeläkkeen määrää ei ole tarkoituksenmukaista laskea uudelleen, jollei osa-aikatyön työajassa tai palkkauksessa ole tapahtunut olennaisia muutoksia. Tavalliset palkantarkistukset eivät olisi tällaisia olennaisia muutoksia.

7 §. Työeläkejärjestelmän asteittaisen voimaantulon johdosta on tarkoituksenmukaista, että tämä otettaisiin osa-aikaeläkejärjestelmässä huomioon vanhempien ikäluokkien vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä. Pykälän 4 momenttiin on sisällytetty asteikko, jonka mukaisilla kertoimilla korotetaan ennen vuotta 1930 syntyneiden työntekijöiden osa-aikaeläkkeen aikaista eläkepalkkaa.

7 b §. Pykälää tarkennetaan siten, että osa-aikaeläkettä ei koroteta työttömyysoisilla.

12 §. Osa-aikaeläke on tarkoitettu eläkelaitosten yhteisesti kustannettavaksi, minkä vuoksi 1 momentin 4 kohtaan tehdään tätä tarkoittava lisäys.

17 a §. Osa-aikaeläkkeen toimeenpanon kannalta on erittäin tärkeää, että eläkelaitoksella on tiedot osa-aikaisen työsuhteen ansioista ja työajoista. Tämän vuoksi olisi tarpeen, että työntekijä itse ilmoittaisi työsuhteensa muutoksista. Eläkkeensaajalle on nykyisin asetuksella säädetty ilmoitusvelvollisuus työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeeseen sekä yksilölliseen varhaiseläkkeeseen vaikuttavista muutoksista. Ilmoitusvelvollisuuden tehostamiseksi ehdotetaan, että ilmoitusvelvollisuutta koskevat säännökset otetaan lakiin. Vastaavasti säädetään, että myös työnantaja on pyydettäessä velvollinen ilmoittamaan eläkelaitokselle osa-aikatyöntekijän työsuhteeseen liittyvistä seikoista.

1.2. Lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelaki

1 §. Pykälän viittaussäännöksiin tehdään tarpeelliset osa-aikaeläkkeestä johtuvat muutokset.

4 §. Pykälään otetaan maininta osa-aikaeläkkeestä. Siihen lisätään myös säännökset työntekijäin eläkelain 4 f §:n 1 momentin 3 kohtaa vastaavasti siitä, missä tapauksessa oikeus osa-aikaeläkkeeseen ja eläkkeen maksava eläkelaitos

määräytyisivät tämän lain mukaisesti. Työntekijäin eläkelain 4 f §:n 1 momentin 4 kohtaa täydennettäisiin säännöksellä siitä, miten viiden vuoden karttumisaika lasketaan tämän lain alaisissa työsuhteissa saaduista ansioista. Osa-aika-eläkkeen määräämistä varten vakiintuneena ansiotulona pidettäisiin sitä palkkaa, joka olisi otettava huomioon eläkkeeseen oikeuttavana 7 §:n 1 momentin mukaan, jos työntekijä olisi tullut työkyvyttömäksi osa-aika-eläkkeen alkamishetkellä.

5 §. Pykälään lisätään työntekijäin eläkelain 7 §:n 4 momentin säännöstä vastaava säännös osa-aika-eläkkeen aikaisten ansioiden korottavasta vaikutuksesta vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeessä.

9 §. Osa-aika-eläke on tarkoitettu eläkelaitosten yhteisesti kustannettavaksi, jota koskeva lisäys tehdään 1 momentin 3 kohtaan.

1.3. Maatalousyrittäjien eläkelaki

6 §. Pykälän 1 momenttiin lisätään maininnat osa-aika-eläkkeestä. Koska maatalousyrittäjän osa-aikatyön tarkka määrittely käytännössä on vaikeaa, ehdotetaan osa-aika-eläkkeen edellytyksiä maatalousyrittäjien kohdalla yksinkertaistettaviksi. Maatalousyrittäjän toiminnan luonteesta johtuen samanlainen liukuva asteikko kuin työntekijöiden osalta ei ole käytännössä riittävällä tarkkuudella hallittavissa. Näin ollen osa-aika-eläkkeen saaminen edellyttäisi työpanoksen vähentämistä joko puoleen aikaisemmasta, jolloin muun muassa jäljelle jäävän työtulon on vastattava työntekijäin eläkelain 4 f §:n 1 momentin 7 kohdassa sanottua määrää tai koko yrittäjätöiminnan lopettamista. Viimeksi mainitussa tilanteessa vaaditaan, että maatalousyrittäjä samalla jatkaa muun eläkelain piiriin kuuluvassa ansiotyössä.

Maatalousyrittäjä on velvollinen esittämään eläkelaitokselle selvityksen siitä, että hänen työskentelyssään on tapahtunut osa-aika-eläkkeen saamiseen vaadittava muutos. Tällaisena selvityksenä voidaan pitää esimerkiksi tilan tuotantotoiminnan supistamista, työpanoksen siirtämistä toiselle perheenjäsenelle tämän työtuloa samalla korottaen tai tilan tuotantotoiminnan muutosta. Jos perheenjäsen on aiemmin osallistunut tilan toimintaan, on esitettävä luotettava selvitys hänen työpanoksensa lisääntymisestä ja tilan ulkopuolisen ansiotoiminnan vastaavasta vähentämisestä tai opiskelun lopettamisesta.

Osa-aika-eläketä määrättäessä vakiintuneena ansiotulona pidetään maatalousyrittäjälle osa-aikatyöhön siirtymistä edeltäneen neljän viimeisen kalenterivuoden vahvistettua keskimääräistä työtuloa ja osa-aikatyön työtulona puolta tästä.

6 c §. Sukupolvenvaihdoseläkkeen osalta 3 momenttiin lisätään maininta osa-aika-eläkkeestä, joka lakkautetaan, jos maatalousyrittäjälle myönnetään sukupolvenvaihdoseläke.

8 §. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi määräys siitä, että osa-aika-eläkkeeseen oikeutetun maatalousyrittäjän jatkaessa yritystoimintaansa hänen työtulonsa puolitetaan. Maatalousyrittäjiä koskevan eläkejärjestelmän myöhemmästä voimaantulosta johtuen maatalousyrittäjän osa-aikatyöhön liittyvän eläkkeen perusteena olevan työtulon kororus on ulotettu kaikkiin ennen vuotta 1938 syntyneisiin ikäluokkiin.

19 §. Pykälän viittaussäännöksiin tehdään osa-aika-eläkkeestä johtuvat tarkennukset.

1.4. Yrittäjien eläkelaki

5 §. Pykälän 1 momenttiin lisätään maininnat osa-aika-eläkkeestä. Koska yrittäjän osa-aikatyön tarkka määrittely käytännössä on vaikeaa, ehdotetaan osa-aika-eläkkeen edellytyksiä yrittäjien kohdalla yksinkertaistettaviksi. Työpanoksen vähentämisessä samanlainen liukuva asteikko kuin työntekijöiden kohdalla ei ole yrittäjätöiminnan monimuotoisuuden johdosta sovellettavissa. Näin ollen yrittäjän kohdalla osa-aika-eläkkeen saaminen edellyttää työpanoksen vähentämistä joko puoleen aikaisemmasta tai koko yrittäjätöiminnan lopettamista. Viimeksi mainitussa tapauksessa vaaditaan, että hän samalla jatkaa muun eläkelain piiriin kuuluvassa ansiotyössä. Yhdenmukaisesti työntekijäin eläkelain 4 f §:n 1 momentin 7 kohdan kanssa edellytetään jäljellä olevan työtulon täyttävän yrittäjien eläkelain piiriin kuulumisen edellytykset.

Osa-aika-eläkkeen edellytysten selvittämiseksi yrittäjä on velvollinen esittämään eläkelaitokselle selvityksen siitä, että hänen työskentelyssään on tapahtunut osa-aika-eläkkeen saamiseen vaadittava muutos. Tällaisena selvityksenä voidaan pitää esimerkiksi liikevaihdon supistamista tai uuden työntekijän palkkaamista. Jos uusi työntekijä on perheenjäsen, edellytetään lisäksi hänen työtulonsa korottamista ainakin osa-aika-eläkkeelle siirtyneen yrittäjän työtulon alenemista vastaavasti. Jos-ta yritystoimintaan jo aiemmin osallistuneen perheenjäsenen voitaisiin katsoa korvaavan osa-

aikaeläkkeelle siirtyneen vähentyneitä työpanosta, olisi esitettävä luotettava selvitys esimerkiksi yrityksen ulkopuolisen ansiotyön vastaavasta vähentämisestä tai opiskelun päättämisestä.

Osa-aikaeläkettä määrättäessä vakiintuneena työtulona pidetään yrittäjälle osa-aikatyöhön siirtymistä edeltäneen neljän viimeisen kalenterivuoden vahvistettua keskimääräistä työtuloa ja osa-aikatyön työtulona puolta tästä.

7 §. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös siitä, että osa-aikaeläkkeeseen oikeutetun yrittäjän jarkaessa yrittäjätoimintaansa työtulo puolitetään. Yrittäjien eläkejärjestelmän myöhemmästä voimaantuloa johtuen osa-aikatyöhön liittyvän eläkkeen perusteena olevan työtulon korotus on ulotettu kaikkiin ennen vuotta 1938 syntyneisiin ikäluokkiin.

17 §. Pykälän 1 momentin viittraussäännöksiin tehdään tarvittavat osa-aikaeläkkeestä johtuvat tarkennukset.

1.5. Sairausvakuutuslaki

27 §. Pykälän 6 momenttiin tehdään lisäys, jonka mukaan työntekijän eläkelain mukainen osa-aikaeläke rinnastetaan osaeläkkeenä myönnettyyn työkyvyttömyyseläkkeeseen määrättäessä oikeutta sairausvakuutuslain mukaiseen päivärahaan. Osa-aikaeläkkeellä olevan työntekijän päiväraha määräytyy pääsääntöisesti osa-aikatyöstä saarujen ansiotulojen perusteella.

1.6. Työttömyysturvalaki

16 §. Koska osa-aikaeläkkeellä ei ole tarkoitus heikentää työttömän työntekijän oikeutta työttömyyspäivärahaan, pykälään ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan osa-aikaeläkkeellä olleen työntekijän oikeus ansioon suhteutettuun päivärahaan määräytyy osa-aikaeläkkeen alkaessa vallinneen tilanteen perusteella. Näin muun muassa työssäoloehto ja vakuuttamisehto määräytyvät pääsääntöisesti kokoaikaisen työskentelyn mukaisesti. Osa-aikatyöstä työttömäksi joutuneen henkilön päivärahasta vähennettäisiin vielä silloin maksussa oleva osa-aikaeläke. Osa-aikaeläkkeen lakatessa päiväraha maksetaan täysimääräisenä.

2. Voimaantulo

Lain ehdotetaan tulemaan voimaan siten, että osa-aikaeläkkeen toteuttaminen aloitettaisiin 1 päivästä tammikuuta 1987. Osa-aikaeläkettä maksettaisiin työntekijälle, joka lain voimassa ollessa täyttää osa-aikaeläkkeen saamisen edellytykset. Osa-aikaeläkettä määrättäessä otetaan huomioon myös sellainen osa-aikatyöhön siirtyminen, joka on tapahtunut ennen lain voimaantuloa. Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki työntekijäin eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/61) 2 §:n 2 momentti, 4 §:n 1 momentti, 7 b §:n 1 momentti ja 12 §:n 1 momentin 4 kohta,

sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 2 momentti 29 päivänä joulukuuta 1972 annetussa laissa (934/72), 4 §:n 1 momentti 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetussa laissa (500/71), 7 b §:n 1 momentti 18 päivänä tammikuuta 1985 annetussa laissa (50/85) ja 12 §:n 1 momentin 4 kohta 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetussa laissa (593/78), sekä

lisätään lakiin uusi 4 f, 4 g ja 5 c §, 7 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1965, 15 päivänä joulukuuta 1978 ja 31 päivänä joulukuuta 1985 annetuilla laeilla (707/65, 980/78 ja 1120/85), uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, sekä lakiin uusi 17 a § seuraavasti:

2 §

Työsuhteen katsotaan tätä lakia sovellettaessa päättyneen sen päivän lopussa, jolta sen perusteella viimeksi maksettiin palkkaa ennen työsuhteen katkeamista taikka 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun työkyvyttömyyden tai 4 e §:ssä tarkoitetun yksilöllisen varhaiseläkkeen alkamista. Jos työntekijä jatkaa työntekoa sanotun työkyvyttömyyden alkamisen jälkeen, katsotaan hänen olevan uudessa työsuhteessa. Niin ikään katsotaan työntekijän, joka saa 4 f §:ssä tarkoitettua osa-aikaeläkettä, olevan uudessa tämän lain piiriin kuuluvassa työsuhteessa hänen jatkaessaan työntekoa osa-aikatyössä. Jos 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut edellytykset työsuhteen kuumiselle lain piiriin lakkaavat olemasta voimassa työsuhteen vielä jatkuessa, katsotaan työsuhte päättyneeksi jo silloin, kun työnantaja on tehnyt muutosta koskevan ilmoituksen eläkelaitokselle. Mikäli sanotut edellytykset myöhemmin uudelleen tulevat voimaan, menetellään niin kuin uusi työsuhte olisi silloin alkanut. Aikaa, jona työntekijä on asevelvollisena suorittanut palvelusta väkivaltaisessa väessä, ei lueta työsuhteen jatkumisaikaan.

Eläkeoikeus

4 §

Työntekijällä on oikeus vanhuus-, työkyvyttömyys-, työttömyys- ja osa-aikaeläkkeeseen sekä

hänen omaisillaan oikeus perhe-eläkkeeseen tämän lain mukaisesti. Jos oikeus eläkkeeseen saamiseen perustuu kahteen tai useampaan työsuhteeseen, lasketaan kuhunkin työsuhteeseen perustuvat eläkkeet yhteen siten kuin jäljempänä säädetään.

4 f §

Oikeus saada osa-aikaeläkettä on osa-aikatyöhön siirtyneellä 60 mutta ei 65 vuotta täyttäneellä työntekijällä, edellyttäen että:

1) hänellä ei ole oikeutta saada 8 §:n 4 momentissa tarkoitettua peruseläkettä tai muuta siihen verrattavaa työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa eläkettä;

2) hän on ollut osa-aikaeläkkeen alkamista välittömästi edeltäneen 18 kuukauden aikana vähintään 12 kuukautta 8 §:n 4 momentissa tarkoitettuun peruseläkkeeseen tai muuhun siihen verrattavaan eläkkeeseen oikeuttavassa kokoaikaisessa ansiotyössä;

3) hänen tämän lain piiriin kuuluvan työsuhteensa perusteella otettaisiin eläkettä määrättäessä huomioon eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika, jos hän osa-aikaeläkkeen alkamishetkellä olisi tullut työkyvyttömäksi;

4) hänelle on osa-aikaeläkkeen alkamista välittömästi edeltäneen 15 kalenterivuoden aikana kertynyt 8 §:n 4 momentissa tarkoitettua peruseläkettä tai muuta siihen verrattavaa työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa eläkettä yhteensä vähintään viisi vuotta; lyhytaikaisissa työsuhteissa

olevien työntekijäin eläkelain alaisissa työsuhteissa saatujen ansioiden perusteella karttumisaika otetaan tällöin huomioon niin kuin sanotun lain 4 §:n 5 momentissa säädetään:

5) hänen työaikansa on tämän lain piiriin kuuluvassa työssä vähentynyt niin, että jäljellä oleva keskimääräinen työaika mukaan lukien myös työaika muussa 2 kohdassa tarkoitettussa ansiotyössä on yhteensä vähintään 16 tuntia ja enintään 28 tuntia viikossa; viikottaisen työajan vaihdelta jäljellä oleva työaika lasketaan keskiarvona enintään 16 viikon pituiselta ajanjaksolta;

6) hän ei ole yhdenjaksoisesti poissa työstä kuutta viikkoa pitempää aikaa; tähän kuuden viikon ajanjaksoon ei lueta vuosilomaa eikä aikaa, jolta työntekijä saa sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa; ja että

7) hänen ansiotulonsa on vähentynyt siten, että hänen 5 kohdassa tarkoitettua osa-aikatyöstä saamansa ansiorulo on vähintään 35 ja enintään 70 prosenttia 2 kohdassa tarkoitettujen ansiotulojen yhteenlasketuista vakiintuneista ansiotuloista, kuitenkin vähintään 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetyn markkamäärän suuruinen. Työajan vähentyminen ei kuitenkaan saa olennaisesti poiketa ansiotuloissa tapahtuneesta vähennyksestä.

Työntekijän katsotaan olevan 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa kokoaikaisessa ansiotyössä, jos hänen työaikansa on ollut asianomaisella alalla normaalisti sovellettavan kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajan pituinen, tai, jos työntekijä on samanaikaisesti kahdessa tai useammassa 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa ansiotyössä ja hänen yhteenlaskettu työaikansa on vähintään 35 tuntia viikossa.

Osa-aikaeläkettä määrättäessä vakiintuneena ansiotulona pidetään eläkkeen perusteena olevaa palkkaa siitä työsuhteesta, jonka perusteella eläkettä määrättäessä otettaisiin huomioon eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika, jos työntekijä osa-aikaeläkkeen alkamishetkellä olisi tullut työkyvyttömäksi.

Edellä 1 momentin 7 kohdassa säädettyistä edellytyksistä voidaan erityisestä syystä poiketa siten kuin sosiaali- ja terveysministeriö määrää.

4 g §

Osa-aikaeläke myönnetään aikaisintaan sitä kuukautta seuraavan kuukauden alusta, jona työntekijä on täyttänyt 60 vuotta, ei kuitenkaan rakautuvasti pitemmältä ajalta kuin osa-aikaeläkkeen hakemista seuraavaa kuukautta edeltäneen kuuden kuukauden ajalta.

Osa-aikaeläke lakkautetaan, jos työntekijä ei enää täytä 4 f §:ssä säädettyjä eläkkeen saamisen edellytyksiä. Jos työkyvyttömyys- tai työttömyyseläke myönnetään samalta ajalta, jolta on maksettu osa-aikaeläkettä, katsotaan osa-aikaeläke työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkkeen osasuorituksiksi. Jos työntekijä täyttää 65 vuotta edelleen jatkaa osa-aikatyötä, muutetaan osa-aikaeläke, sen estämättä mitä muualla tässä laissa on säädetty, saman suuruisiksi vanhuuseläkkeeksi. Työntekijän lopettaessa osa-aikatyön maksetaan vanhuuseläkkeen lykkääntynyt osa siten korotettuna kuin 5 §:n 3 momentissa säädetään.

Jos osa-aikaeläke on 2 momentin mukaisesti lakkautettu, työntekijällä on oikeus saada uudelleen osa-aikaeläkettä hänen täyttäessään 4 f §:ssä säädetty edellytykset. Jos osa-aikaeläke alkaa uudelleen kuuden kuukauden kuluessa aikaisemman osa-aikaeläkkeen päättymisestä, eläke myönnetään entisiin perustein, jollei 5 c §:n 4 momentista muuta johdu.

5 c §

Osa-aikaeläkkeen määrä on, jollei 2 ja 3 momentista muuta johdu, 60 vuotta täyttäneellä työntekijällä 44 prosenttia 4 f §:n 3 momentin mukaan määritellyn tämän lain piiriin kuuluvasta ansiotyöstä saadun vakiintuneen ansiotulon ja tämän lain piiriin kuuluvasta osa-aikaisesta ansiotyöstä saadun ansiotulon erotuksesta. Jos osa-aikaeläke alkaa myöhemmin kuin sitä kuukautta seuraavan kuukauden alusta, jona työntekijä täyttää 60 vuotta, edellä mainittua prosenttilukua korotetaan 1/3 prosenttiyksikköä jokaiselta kuukaudelta, jolta työntekijän ikä osa-aikaeläkkeen alkaessa ylittää 60 vuotta.

Jos työntekijä on samanaikaisesti kahdessa tai useammassa 4 f §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa ansiotyössä, ja jos työntekijän osa-aikatyöhön siirtymistä edeltäneiden 4 f §:n 3 momentissa tarkoitettujen yhteenlaskettujen ansiotulojen ja osa-aikatyön aikaisten yhteenlaskettujen ansiotulojen erotus on 1 momentissa sanottua erotusta pienempi, osa-aikaeläkkeen määrä lasketaan pienemmästä erotuksesta.

Osa-aikaeläkkeen enimmäismäärä on 75 prosenttia siitä 8 §:n mukaisesti yhteensovitusta eläkkeestä, joka työntekijälle on karttunut 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen lakien, eläkeohjesäännön tai eläkesääntöjen mukaan osa-aikaeläkkeen alkamisajankohtaan mennessä.

Osa-aikaeläkkeen määrä lasketaan uudelleen, jos osa-aikaeläkkeen saajan osa-aikatyön aikaisissa

ansiotuloissa on tapahtunut muutos, joka olen-
naisesti poikkeaa yleisestä palkkakehityksestä.

7 §

Jos työntekijä on syntynyt ennen 1 päivää
tammikuuta 1930, korotetaan vanhuus- tai työ-
kyvyttömyyseläkettä määrättäessä osa-aikaeläk-
keen aikana jatkuneen työsuhteen perusteella
määräytyvää eläkkeen perusteena olevaa palkkaa
seuraavilla kertoimilla:

Syncymävuosi	Kertoim
1924 tai aikaisempi	1,6
1925	1,5
1926	1,4
1927	1,3
1928	1,2
1929	1,1

7 b §

Jos työntekijä on saanut työttömyysturvalain
mukaista ansioon suhteutettua päivärahaa, koro-
tetaan muuta kuin osa-aikaeläkettä työttömyysli-
sällä. Jos työntekijä on ollut koko kalenterivuo-
den ajan samassa tämän lain alaisessa työsuhtees-
sa, rältä vuodelta maksettu ansioon suhteutettu
päiväraha ei kuitenkaan tuota oikeutta työttö-
myyssiisään, jollei työntekijän tämän lain piiriin
kuuluva työsuhte ole päättynyt kolmen vuoden
kuluessa ensiksi mainitun kalenterivuoden päät-
ymisestä tai jollei työntekijä ole samana kalente-
rivuotena ansainnut lyhytaikaisissa työsuhteissa
olevien työntekijäin eläkelain mukaista palkkaa
vähintään sanotun lain 5 §:n 1 momentissa tar-
koitettua rajamäärää. Ajalta ennen sen kalenteri-
vuoden alkua, jona työntekijä on täyttänyt 23
vuotta, sekä eläketapahtuman sattumisvuodelta
ja sitä edeltäneeltä kalenterivuodelta maksettu
ansioon suhteutettu päiväraha ei kuitenkaan oi-
keuta työttömyyssiisään.

12 §

Eläkelaitosten keskinäinen vastuu eläkkeistä
määräytyy ja eläkkeistä eläkelaitoksille aiheutuvat

kulut jaetaan eläkelaitosten kesken, mikäli elä-
kelaitokset eivät ole toisin sopineet, seuraavasti:

4) muista vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-
eläkkeistä, lukuun ottamatta lyhytaikaisissa työ-
suhteissa olevien työntekijäin eläkelain 9 §:n 1
momentin 2 kohdan mukaisesti maksettavaa
määrää, samoin kuin eläkkeiden niistä osista,
jotka ylittävät 1—3 kohdan mukaiset määrät,
työttömyyseläkkeestä, osa-aikaeläkkeestä sekä
maksujen tai rahastojen laskuperusteiden yleises-
tä muutoksesta johtuvista kustannuksista ja ly-
hytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin elä-
kelain 9 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua
sanottuun lakiin perustuvan eläkeruuan aiheut-
tamien kulujen osuudesta vastaavat eläkelaitokset
yhteisesti sosiaali- ja terveysministeriön eri kulu-
lajeja varten antamien perusteiden mukaisesti;
sekä

17 a §

Eläkkeensaaja on velvollinen ilmoittamaan elä-
kelaitokselle sellaisista muutoksista, jotka vaikut-
tavat hänen oikeuteensa saada eläkettä tai eläk-
keen määrään.

Eläkelaitos voi vaatia eläkkeensaajalta selvityk-
sen eläkkeen määrään vaikuttavista seikoista ja
selvityksen siirtä, että hän edelleen täyttää eläk-
keen saamisen edellytykset. Jollei eläkkeensaaja
ole toimittanut sanottua selvitystä eläkelaitokselle
sen määräämässä kohtuullisessa ajassa, eläkelaitos
voi päättää, että eläkkeen suorittaminen keskey-
tetään, kunnes selvitys on toimitettu.

Työnantaja on myös velvollinen antamaan elä-
kelaitokselle sen pyynnöstä 2 momentissa tarkoi-
tettuja eläkkeen maksamiseen tarvittavia tietoja.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuu-
ta 1987.

Määrättäessä oikeutta osa-aikaeläkkeeseen ote-
taan huomioon myös sellainen osa-aikatyöhön
siirtyminen, joka on tapahtunut ennen tämän
lain voimaantuloa.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryh-
tyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimen-
piteisiin.

2.

Laki

lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 1 §:n 1 momentti, 4 §:n 5 momentti ja 9 §:n 1 momentin 3 kohta,

sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentti 26 päivänä kesäkuuta 1981 annetussa laissa (473/81), 4 §:n 5 momentti 14 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa (917/79) ja 9 §:n 1 momentin 3 kohta 20 päivänä syyskuuta 1974 annetussa laissa (750/74), sekä

lisätään 5 §:ään, siitä 18 päivänä huhtikuuta 1986 annetulla lailla (248/86) kumotun 8 momentin tilalle uusi 8 momentti, seuraavasti:

1 §

Työntekijälle, joka työskentelee metsätyössä, uittoryössä, maatala- ja puutarhalouden eri töissä, maa-, vesi- ja talonrakennustyössä, maanparannustyössä, turveteollisuustyössä, satamatyössä tai kotimaanliikenteen aluksessa taikka, sikäli kuin asetuksella säädetään, muulla sellaisella alalla, jolle lyhytaikaiset työsuhteet ovat luonteeltaan osittain, on työnantajan kustannettava eläketurva vanhuuden ja työkyvyttömyyden varalta sekä tällaisen työntekijän omaisille perhe-eläketurva tämän lain mukaan. Mikäli tässä laissa ei toisin säädetä, on soveltuvin osin muutoin voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 3 §:n 2—4 momentissa, 4 §:n 1, 3, 5 ja 6 momentissa, 4 a—4 d, 4 f ja 4 g §:ssä, 5 b §:n 3 ja 4 momentissa, 5 c, 7 a—7 c, 8, 8 a, 8 b, 9, 9 a, 10 ja 12 §:ssä, 13 §:n 3 momentissa, 14, 15 a, 16, 17, 17 a, 18, 19 a, 20, 21, 21 a, 21 b, 22 ja 23 §:ssä on säädetty.

4 §

Työntekijällä on oikeus työttömyyseläkkeeseen ja osa-aikaeläkkeeseen, jollei tästä laista muuta seuraa siten kuin työntekijäin eläkelaislaissa säädetään. Sanotun lain 4 f §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua eläkeiän saavuttamiseen jäljellä olevaa aikaa vastaa 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu palkka. Sanotun lain 4 f §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu viiden vuoden kertymisajaksi kuukausina lasketaan tämän lain alaisista työsuhteista saatujen 15 viimeksi kuluneen kalenterivuoden ansioiden perusteella jakamalla kalenteri-

vuotena saatujen ansioiden määrä työntekijäin eläkelain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetulla markkamäärällä. Tällöin otetaan huomioon vain täydet kuukaudet, kuitenkin enintään niin monta kuukautta, että ne yhdessä työntekijäin eläkelain 4 f §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen kertymisajakojen kanssa ovat 12 kuukautta kalenterivuotta kohden. Osa-aikaeläkettä määrättäessä vakiintuneena ansiotulona pidetään sitä 7 §:n 1 momentin mukaan palkkaa, joka luettaisiin eläkkeeseen oikeuttavaksi, jos työntekijä osa-aikaeläkkeen alkamishetkellä olisi tullut työkyvyttömäksi.

5 §

Jos työntekijä on syntynyt ennen 1 päivää tammikuuta 1930, korotetaan vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkettä laskettaessa osa-aikaeläkkeen aikana saatujen ansioiden perusteella määrättävää eläkkeen perusteena olevaa palkkaa seuraavilla kertoimilla:

Syntymävuosi	Kerroin
1924 tai aikaisempi	1,6
1925	1,5
1926	1,4
1927	1,3
1928	1,2
1929	1,1

9 §

Tässä laissa säädetystä eläketurvasta vastaavat 2 §:ssä tarkoitettut eläkelaitokset, sikäli kuin ne eivät ole toisin sopineet, seuraavasti:

3) muista vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeistä, lukuun ottamatta työntekijäin eläkelain 12 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti maksettavaa määrää, samoin kuin eläkkeen osista, jotka ylittävät 1 ja 2 kohdassa mainitut määrät, työttömyyseläkkeestä, osa-aika-eläkkeestä sekä työntekijäin eläkelain perusteella maksettavista vastaavista vähimmäiseläketurvan mukaisista eläkkeistä ja eläkkeen osista ja eläketurvakeskusten kustannuksista vastaavat eläkelaitokset yhdessä työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittavien eläkelaitosten kanssa, niin kuin on

säädetty työntekijäin eläkelain 12 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohdassa; sekä

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987.

Määrätessä oikeutta osa-aika-eläkkeeseen otetaan huomioon myös sellainen osa-aikatyöhön siirtyminen, joka on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3.

Laki

maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain 6 §:n 1 momentti, 6 c §:n 3 momentti, 8 §:n 6 ja 7 momentti sekä 19 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 6 §:n 1 momentti ja 19 §:n 1 momentti 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa (668/85), 6 c §:n 3 momentti 29 päivänä huhtikuuta 1980 annetussa laissa (294/80) sekä 8 §:n 6 momentti 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetussa laissa (595/78) ja 8 §:n 7 momentti 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetussa laissa (502/71), näin kuuluviksi:

6 §

Vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeen, yksilöllisen varhaiseläkkeen ja osa-aika-eläkkeen sekä perhe-eläkkeen saamisen edellytykset ja suuruus määräytyvät, jollei tästä laista muuta seuraa, siten kuin työntekijäin eläkelaisa on säädetty, ja tällöin on tässä laissa tarkoitettuun työtuloon ja eläkkeeseen oikeuttavaan aikaan vastaavasti sovellettava, mitä edellä mainitussa laissa on palkasta ja eläkkeeseen oikeuttavasta palvelusajasta säädetty. Osa-aika-eläkkeen saaminen edellyttää, että maatalousyrittäjä vähentää tämän lain piiriin kuuluvan toimintansa puoleen tai lopettaa sen kokonaan ja, että hänen jäljellä oleva ansiotyönsä täyttää työntekijäin eläkelain 4 f §:n 1 momentin 5 ja 7 kohdassa säädetyt edellytykset. Maatalousyrittäjän on esitettävä eläkelaitokselle riittävä selvitys työaikansa vähentymisestä. Osa-aika-eläkkeen määrää laskettaessa maatalousyrittäjän työtulona pidetään hänelle osa-aikatyöhön siirtymistä välittömästi edeltäneen neljän viimeisen kalenterivuoden vahvistettua keskimääräistä työtuloa ja osa-aikatyön työtulona puolta tästä. Tämän lain mukaiseen eläkkeeseen ei kuitenkaan sovelleta työntekijäin eläkelain 5 a ja 7 b §:n säännöksiä. Varhennettua

vanhuuseläkettä määrätessä sovelletaan työntekijäin eläkelain 5 §:n 5 momenttia siten, että syntymävuoden 1937 asemesta käytetään syntymävuotta 1945 ja syntymävuodesta riippuva vähennys on seuraavien prosenttimäärien mukainen:

Syntymävuosi	Vähennys prosenttia kuukautta kohti
1930 tai aikaisempi	0,33
1931	0,34
1932	0,36
1933	0,37
1934	0,38
1935	0,39
1936	0,40
1937	0,41
1938	0,42
1939	0,43
1940	0,44
1941	0,46
1942	0,47
1943	0,48
1944	0,49

6 c §

Jos työkyvyttömyyseläkkeen tai osa-aikaeläkkeen saajalle myönnetään sukupolvenvaihdoseläke, lakkautetaan työkyvyttömyyseläke tai osa-aikaeläke lähinnä seuraavasta mahdollisesta erääntymispäivästä siltä osin kuin eläke perustuu tässä laissa tarkoitettuun yrittäjätoimintaan. Ne lakkautettavan työkyvyttömyyseläkkeen tai osa-aikaeläkkeen erät, jotka on maksettu sukupolvenvaihdoseläkkeen alkamisen jälkeen, katsotaan sukupolvenvaihdoseläkkeen osasuorituksiksi.

8 §

Vakuutuksen alkaessa maatalousyrittäjien eläkelaitos vahvistaa maatalousyrittäjän työtulon. Jos työtuloon vaikuttavat seikat myöhemmin olennaisesti muuttuvat, tarkistetaan se hakemuksesta. Eläkelaitos voi myös omasta aloitteestaan tarkistaa työtulon. Työtuloa ei saa kuitenkaan muuttaa takautuvasti. Sen kalenterivuoden jälkeen, jonka aikana maatalousyrittäjä on täyttänyt 62 vuotta, tarkistetaan työtuloa vain, jos maatalousyrittäjä ei täytä 1 §:n mukaisia vakuuttamisedellytyksiä. Sen estämättä mitä tässä pykälässä on säädetty, osa-aikaeläkettä saavan maatalousyrittäjän työtuloksi vahvistetaan puolet 6 §:n 1 momentissa tarkoitettusta keskimääräisestä työtulosta.

Eläkkeen perusteena oleva työtulo saadaan jakamalla vahvistettujen ja työntekijäin eläkelain 9 §:n mukaisesti tarkistettujen työtulojen yhteismäärä vastaavalla ajalla. Jos maatalousyrittäjälle on vahvistettu työtuloa 23 vuoden iän täyttämisen jälkeiseltä ajalta, jätetään eläkkeen perusteena olevaa työtuloa määrättäessä sanotun iän täyt-

tämistä edeltäneet työtulot ja vastaava aika huomioon ottamatta. Jos maatalousyrittäjä on syntynyt ennen 1 päivää tammikuuta 1938, korotetaan vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä hänen 6 momentissa tarkoitettua osa-aikaeläkkeen ajaksi vahvistettua eläkkeen perusteena olevaa työtuloaan seuraavilla kertoimilla:

Syntymävuosi	Kerroin
1932 tai aikaisempi	1,6
1933	1,5
1934	1,4
1935	1,3
1936	1,2
1937	1,1

19 §

Jollei tästä laista muuta seuraa, on soveltuvin osin lisäksi vastaavasti voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 2 §:n 2 momentissa, 3 §:n 3 ja 4 momentissa, 4 ja 4 b—4 g §:ssä, 5 §:n 2—5 momentissa, 5 b, 5 c, 7 a, 7 c, 8, 8 a, 8 b, 9 ja 9 a §:ssä, 11 §:n 1 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa sekä 13, 14, 17, 17 a, 18, 19, 19 a—19 d, 20, 21, 21 a ja 22 §:ssä sekä lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 10 §:n 3 momentissa on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987.

Määrättäessä oikeutta osa-aikaeläkkeeseen otetaan huomioon myös sellainen osa-aikatyöhön siirtyminen, joka on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

4.

Laki

yrittäjien eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yrittäjien eläkelain 5 §:n 1 momentti, 7 §:n 2 ja 3 momentti sekä 17 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 5 §:n 1 momentti ja 17 §:n 1 momentti 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa (669/85) sekä 7 §:n 2 momentti 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetussa laissa (596/78) ja 7 §:n 3 momentti 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetussa laissa (503/71), näin kuuluviksi:

5 §

Vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeen, yksilöllisen varhaiseläkkeen ja osa-aikaeläk-

keen sekä perhe-eläkkeen saamisen edellytykset ja suuruus määräytyvät, jollei tästä laista muuta seuraa, siten kuin työntekijäin eläkelain on

säädetty, ja tällöin on tässä laissa tarkoitettuun työtuloon ja eläkkeeseen oikeuttavaan aikaan vastaavasti sovellettava, mitä edellä mainitussa laissa on palkasta ja eläkkeeseen oikeuttavasta palvelusajasta säädetty. Osa-aika-eläkkeen saaminen edellyttää, että yrittäjä vähentää tämän lain piiriin kuuluvan ansiotyönsä puoleen tai lopettaa sen kokonaan ja, että hänen jäljellä oleva ansiotyönsä täyttää työntekijäin eläkelain 4 f §:n 1 momentin 5 ja 7 kohdassa säädetyt edellytykset, kuitenkin siten, että hänen jatkaessa yrittäjätoimintaansa edellytetään, että hänen jäljelle jäävä työtulonsa on vähintään 1 §:n 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettua markkamäärän suuruinen. Yrittäjän on esitettävä eläkelaitokselle riittävä selvitys työaikansa vähentymisestä. Osa-aika-eläkkeen määrää laskettaessa yrittäjän vakiintuneena työtulona pidetään osa-aikatyöhön siirtymistä välittömästi edeltäneen neljän viimeisen kalenterivuoden vahvistettua keskimääräistä työtuloa ja osa-aikatyön työtulona puolta tästä. Tämän lain mukaiseen eläkkeeseen ei kuitenkaan sovelleta työntekijäin eläkelain 5 a ja 7 b §:n säännöksiä. Varhennettua vanhuuseläkettä määrättäessä sovelletaan työntekijäin eläkelain 5 §:n 5 momenttia siten, että syntymävuoden 1937 asemesta käytetään syntymävuotta 1945 ja syntymävuodesta riippuva vähennys on seuraavien prosenttimäärien mukainen:

Syntymävuosi	Vähennys prosenttia kuukautta kohti
1930 tai aikaisempi	0,33
1931	0,34
1932	0,36
1933	0,37
1934	0,38
1935	0,39
1936	0,40
1937	0,41
1938	0,42
1939	0,43
1940	0,44
1941	0,46
1942	0,47
1943	0,48
1944	0,49

7 §

Vakuuruksen alkaessa eläkelaitos vahvistaa yrittäjän työtulon. Jos työtuloon vaikuttavat seikat

myöhemmin olennaisesti muuttuvat, tarkistetaan se hakemuksesta. Eläkelaitos voi myös omasta aloitteestaan tarkistaa työtulon. Työtuloa ei saa kuitenkaan muuttaa takautuvasti. Sen kalenterivuoden jälkeen, jonka aikana yrittäjä on täyttänyt 62 vuotta, tarkistetaan työtuloa vain, jos yrittäjä ei täytä 1 §:n mukaisia vakuuttamisedellytyksiä. Sen estämättä, mitä tässä pykälässä on säädetty, osa-aika-eläkettä saavan yrittäjän työtuloksi vahvistetaan puolet 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua keskimääräisestä työtulosta.

Eläkkeen perusteena oleva työtulo saadaan jakamalla vahvistettujen ja työntekijäin eläkelain 9 §:n mukaisesti tarkistettujen työtulojen yhteismäärä vastaavalla ajalla. Jos yrittäjälle on vahvistettu työtuloa 23 vuoden iän täyttämisen jälkeiseltä ajalta, jätetään eläkkeen perusteena olevaa työtuloa määrättäessä sanotun iän täyttämistä edeltäneet työtulot ja vastaava aika huomioon ottamatta. Jos yrittäjä on syntynyt ennen 1 päivää tammikuuta 1938, korotetaan vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä hänen 2 momentissa tarkoitettua osa-aika-eläkkeen ajaksi vahvistettua eläkkeen perusteena olevaa työtuloaan seuraavilla kertoimilla:

Syntymävuosi	Kerroin
1932 tai aikaisempi	1,6
1933	1,5
1934	1,4
1935	1,3
1936	1,2
1937	1,1

17 §

Jollei tästä laista muuta seuraa, on soveltuvin osin lisäksi vastaavasti voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 2 §:n 2 momentissa, 3 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 4 ja 4 b—4 g §:ssä, 5 §:n 2—5 momentissa, 5 b, 5 c, 7 a, 7 c, 8 a, 8 b, 9, 9 a ja 10 §:ssä, 11 §:n 1 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 4 momentissa sekä 13, 14, 16, 17, 17 a, 18, 19, 19 a—19 d, 20, 21, 21 a ja 22 §:ssä on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987.

Määrättäessä oikeutta osa-aika-eläkkeeseen otetaan huomioon myös sellainen osa-aikatyöhön siirtyminen, joka on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin

5.

Laki

sairausvakuutuslain 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/63) 27 §:n 6 momentti, sellaisena kuin se on 26 päivänä kesäkuuta 1981 annetussa laissa (471/81), näin kuuluvaksi:

27 §

Päivärahaa suoritetaan riippumatta työntekijän eläkelain 4 f §:ssä tarkoitetusta osa-aikaeläkkeestä tai 5 b §:ssä tarkoitetusta osaeläkkeestä taikka sitä vastaavasta muusta kuin täydestä työkvyttömyyseläkkeestä, jos vakuutetun oikeus

saada mainittua eläkettä on alkanut ennen sen kalenterivuoden alkua, jota koskevat työtulot ovat päivärahan määräämisen perusteena.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987.

6.

Laki

työttömyysurvalain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 24 päivänä elokuuta 1984 annetun työttömyysurvalain (602/84) 16 §:ään uusi näin kuuluva 6 momentti:

16 §

Oikeus ansioon suhteutettuun päivärahaan

Osa-aikaeläkettä saavan henkilön oikeus ansioon suhteutettuun päivärahaan määräytyy osa-aikaeläkkeen alkamishetkellä vallinneen tilanteen

mukaisesti. Sama koskee henkilöä, joka on saanut osa-aikaeläkettä välittömästi ennen ansioon suhteutetun päivärahan saamista.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987.

Helsingissä 9 päivänä toukokuuta 1986

Tasavallan Presidentti

Ministeri

1.

Laki työntekijäin eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/61) 2 §:n 2 momentti, 4 §:n 1 momentti, 7 b §:n 1 momentti ja 12 §:n 1 momentin 4 kohta,

sellaisina kuin ne ovat, 2 §:n 2 momentti 29 päivänä joulukuuta 1972 annetussa laissa (934/72), 4 §:n 1 momentti 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetussa laissa (500/71), 7 b §:n 1 momentti 18 päivänä tammikuuta 1985 annetussa laissa (50/85) ja 12 §:n 1 momentin 4 kohta 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetussa laissa (593/78), sekä

lisätään lakiin uusi 4 f, 4 g ja 5 c §, 7 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1965, 15 päivänä joulukuuta 1978 ja 31 päivänä joulukuuta 1985 annetuilla laeilla (707/65, 980/78 ja 1120/85), uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, sekä lakiin uusi 17 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Työsuhteen katsotaan tätä lakia sovellettaessa päättyneen sen päivän lopussa, jolta sen perusteella viimeksi maksettiin palkkaa ennen työsuhteen katkeamista tai 4 §:n 3 momentissa tarkoitettua työkyvyttömyyden alkamista. Jos työntekijä jatkaa työntekoa sanotun työkyvyttömyyden alkamisen jälkeen, katsotaan hänen olevan uudessa työsuhteessa. Jos 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut edellytykset työsuhteen kuulumiselle lain piiriin lakkaavat olemasta voimassa työsuhteen vielä jatkuessa, katsotaan työsuhde päättyneeksi jo silloin, kun työnantaja on tehnyt muutosta koskevan ilmoituksen eläkelaitokselle. Mikäli sanotut edellytykset myöhemmin uudelleen tulevat voimaan, menetellään niin kuin uusi työsuhde olisi silloin alkanut. Aikaa, jona työntekijä on asevelvollisena suorittanut palvelusta vakinaisessa väessä, ei lueta työsuhteen jatkumisaikaan.

Työsuhteen katsotaan tätä lakia sovellettaessa päättyneen sen päivän lopussa, jolta sen perusteella viimeksi maksettiin palkkaa ennen työsuhteen katkeamista *tai* 4 §:n 3 momentissa tarkoitettua työkyvyttömyyden *tai* 4 e §:ssä tarkoitettua yksilöllisen varhaiseläkkeen alkamista. Jos työntekijä jatkaa työntekoa sanotun työkyvyttömyyden alkamisen jälkeen, katsotaan hänen olevan uudessa työsuhteessa. Niin ikään katsotaan työntekijän, joka saa 4 f §:ssä tarkoitettua osa-aikaeläkettä, olevan uudessa tämän lain piiriin kuuluvassa työsuhteessa hänen jatkaessaan työntekoa osa-aikatyössä. Jos 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetut edellytykset työsuhteen kuulumiselle lain piiriin lakkaavat olemasta voimassa työsuhteen vielä jatkuessa, katsotaan työsuhde päättyneeksi jo silloin, kun työnantaja on tehnyt muutosta koskevan ilmoituksen eläkelaitokselle. Mikäli sanotut edellytykset myöhemmin uudelleen tulevat voimaan, menetellään niin kuin uusi työsuhde olisi silloin alkanut. Aikaa, jona työntekijä on asevelvollisena suorittanut palvelusta vakinaisessa väessä, ei lueta työsuhteen jatkumisaikaan.

4 §

Työntekijällä on oikeus vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeeseen sekä hänen omai-

4 §

Työntekijällä on oikeus vanhuus-, työkyvyttömyys-, työttömyys- ja osa-aikaeläkkeeseen sekä

Voimassa oleva laki

sillaan oikeus perhe-eläkkeeseen tämän lain mukaisesti. Jos oikeus eläkkeen saamiseen perustuu kahteen tai useampaan työsuhteeseen, lasketaan kuhunkin työsuhteeseen perustuvat eläkkeet yhteen siten kuin jäljempänä säädetään.

Ehdotus

hänen omaisillaan oikeus perhe-eläkkeeseen tämän lain mukaisesti. Jos oikeus eläkkeen saamiseen perustuu kahteen tai useampaan työsuhteeseen, lasketaan kuhunkin työsuhteeseen perustuvat eläkkeet yhteen siten kuin jäljempänä säädetään.

4 f §

Oikeus saada osa-aikaeläkettä on osa-aikatyöhön siirtyneellä 60 mutta ei 65 vuotta täyttäneellä työntekijällä, edellyttäen että:

1) hänellä ei ole oikeutta saada 8 §:n 4 momentissa tarkoitettua peruseläkettä tai muuta siihen verrattavaa työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa eläkettä;

2) hän on ollut osa-aikaeläkkeen alkamista välittömästi edeltäneen 18 kuukauden aikana vähintään 12 kuukautta 8 §:n 4 momentissa tarkoitettuun peruseläkkeeseen tai muuhun siihen verrattavaan eläkkeeseen oikeuttavassa kokoaikaisessa ansiotyössä;

3) hänen tämän lain piiriin kuuluvan työsuhteensa perusteella otettaisiin eläkettä määrättäessä huomioon eläkeiän saavuttamiseen jäljellä oleva aika, jos hän osa-aikaeläkkeen alkamishetkellä olisi tullut työkyvyttömäksi;

4) hänelle on osa-aikaeläkkeen alkamista välittömästi edeltäneen 15 kalenterivuoden aikana karttunut 8 §:n 4 momentissa tarkoitettua peruseläkettä tai muuta siihen verrattavaa työ- tai virkasuhteeseen perustuvaa eläkettä yhteensä vähintään viisi vuotta; lyhytaikaisissa työsuhteisissa olevien työntekijäin eläkelain alaisissa työsuhteisissa saatujen ansioiden perusteella karttumisaika otetaan tällöin huomioon niin kuin sanotun lain 4 §:n 5 momentissa säädetään;

5) hänen työaikansa on tämän lain piiriin kuuluvassa työssä vähentynyt niin, että jäljellä oleva keskimääräinen työaika mukaan lukien myös työaika muussa 2 kohdassa tarkoitettussa ansiotyössä on yhteensä vähintään 16 tuntia ja enintään 28 tuntia viikossa; viikottaisen työajan vaihdellessa jäljellä oleva työaika lasketaan keskiarvona enintään 16 viikon pituiselta ajanjaksolta;

6) hän ei ole yhdenjaksoisesti poissa työstä kuutta viikkoa pitempää aikaa; tähän kuuden viikon ajanjaksoon ei lueta vuosilomaa eikä aikaa jolta työntekijä saa sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa; ja että

7) hänen ansiotulonsa on vähentynyt siten, että hänen 5 kohdassa tarkoitettusta osa-aikatyöstä

Ehdotus

saamansa ansiotulo on vähintään 35 ja enintään 70 prosenttia 2 kohdassa tarkoitettujen ansiotuloisten yhteenlasketuista vakiintuneista ansiotuloista, kuitenkin vähintään 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetyn markkamäärän suurusnen. Työajan vähentyminen ei kuitenkaan saa olennaisesti poiketa ansiotuloissa tapahtuneesta vähennyksestä.

Työntekijän katsotaan olevan 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa kokoaikaisessa ansiotyössä, jos hänen työaikansa on ollut asianomaisella alalla normaalisti sovellettavan kokoaikaisen työntekijän enimmäistyöajan pituinen, tai, jos työntekijä on samanaikaisesti kahdessa tai useammassa 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa ansiotyössä ja hänen yhteenlaskettu työaikansa on vähintään 35 tuntia viikossa.

Osa-aikaeläkettä määrättäessä vakiintuneena ansiotulona pidetään eläkkeen perusteena olevaa palkkaa siitä työsuhteesta, jonka perusteella eläkettä määrättäessä otettaisiin huomioon eläketään saavuttamiseen jäljellä oleva aika, jos työntekijä osa-aikaeläkkeen alkamishetkellä olisi tullut työkyvyttömäksi.

Edellä 1 momentin 7 kohdassa säädettyistä edellytyksistä voidaan erityisestä syystä poiketa siten kuin sosiaali- ja terveysministeriö määrää.

4 g §

Osa-aikaeläke myönnetään aikaisintaan sitä kuukautta seuraavan kuukauden alusta, jona työntekijä on täyttänyt 60 vuotta, ei kuitenkaan takautuvasti pitemmältä ajalta kuin osa-aikaeläkkeen hakemista seuraavaa kuukautta edeltäneen kuuden kuukauden ajalta.

Osa-aikaeläke lakkautetaan, jos työntekijä ei enää täytä 4 §:ssä säädettyjä eläkkeen saamisen edellytyksiä. Jos työkyvyttömyys- tai työttömyyseläke myönnetään samalta ajalta, jolta on maksettu osa-aikaeläkettä, katsotaan osa-aikaeläke työkyvyttömyys- tai työttömyyseläkkeen osasuorituksi. Jos työntekijä täyttää 65 vuotta edelleen jatkaa osa-aikatyötä, muutetaan osa-aikaeläke, sen estämättä mitä muualla tässä laissa on säädetty, saman suuruiseksi vanhuuseläkkeeksi. Työntekijän lopettaessa osa-aikatyön maksetaan vanhuuseläkkeen lykkääntynyt osa siten korotettuna kuin 5 §:n 3 momentissa säädetään.

Jos osa-aikaeläke on 2 momentin mukaisesti lakkautettu, työntekijällä on oikeus saada uudelleen osa-aikaeläkettä hänen täyttäessään 4 f §:ssä säädetty edellytykset. Jos osa-aikaeläke alkaa uudelleen osittain kuukauden kuluessa aikaisem-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

man osa-aikaeläkkeen päättymisestä. eläke myönnetään entisiin perusteisiin, jollei 5 c §:n 4 momentista muuta johdu.

5 c §

Osa-aikaeläkkeen määrä on, jollei 2 ja 3 momentista muuta johdu, 60 vuotta täyttäneellä työntekijällä 44 prosenttia 4 f §:n 3 momentin mukaan määritellyn tämän lain piiriin kuuluvasta ansiotyöstä saadun vakiintuneen ansiotulon ja tämän lain piiriin kuuluvasta osa-aikaisesta ansiotyöstä saadun ansiotulon erotuksesta. Jos osa-aikaeläke alkaa myöhemmin kuin sitä kuukautta seuraavan kuukauden alusta, jona työntekijä täyttää 60 vuotta, edellä mainittua prosenttilukua korotetaan 1/5 prosenttiyksikköä jokaiselta kuukaudelta, jolta työntekijän ikä osa-aikaeläkkeen alkaessa ylittää 60 vuotta.

Jos työntekijä on samanaikaisesti kahdessa tai useammassa 4 f §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetussa ansiotyössä, ja jos työntekijän osa-aikatyöhön siirtymistä edeltäneiden 4 f §:n 3 momentissa tarkoitettujen yhteenlaskettujen ansiotulojen ja osa-aikatyön aikaisten yhteenlaskettujen ansiotulojen erotus on 1 momentissa sanottua erotusta pienempi, osa-aikaeläkkeen määrä lasketaan pienemmästä erotuksesta.

Osa-aikaeläkkeen enimmäismäärä on 75 prosenttia siitä 8 §:n mukaisesti yhteensovitusta eläkkeestä, joka työntekijälle on karttunut 8 §:n 4 momentissa tarkoitettujen lakien, eläkeohjesäännön tai eläkesääntöjen mukaan osa-aikaeläkkeen alkamisajankohtaan mennessä.

Osa-aikaeläkkeen määrä lasketaan uudelleen, jos osa-aikaeläkkeen saajan osa-aikatyön aikaisissa ansiotuloissa on tapahtunut muutos, joka olennaisesti poikkeaa yleisestä palkkakehityksestä.

7 §

Jos työntekijä on syntynyt ennen 1 päivää tammikuuta 1930, korotetaan vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä osa-aikaeläkkeen aikana jatkuneen työsuhteen perusteella määräytyvää eläkkeen perusteena olevaa palkkaa seuraavilla kertoimilla:

Syntymävuosi	Kerroin
1924 tai aikaisempi	1,6
1925	1,5
1926	1,4
1927	1,3
1928	1,2
1929	1,1

7 b §

Jos työntekijä on saanut työttömyysturvalain mukaista ansioon suhteutettua päivärahaa, korotetaan eläkettä työttömyysoikeudella. Jos työntekijä on ollut koko kalenterivuoden ajan samassa tämän lain alaisessa työsuhteessa, tältä vuodelta maksettu ansioon suhteutettu päiväraha ei kuitenkaan tuota oikeutta työttömyysoikeuteen, jollei työntekijän tämän lain piiriin kuuluva työsuhteeseen ole päättynyt kolmen vuoden kuluessa ensiksi mainitun kalenterivuoden päättymisestä tai jollei työntekijä ole samana kalenterivuotena ansainnut lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijöiden eläkelain mukaista palkkaa vähintään sanotun lain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua rajamäärää. Ajalta ennen sen kalenterivuoden alkua, jona työntekijä on täyttänyt 23 vuotta, sekä eläketapahtuman sattumisvuodelta ja sitä edeltäneeltä kalenterivuodelta maksettu ansioon suhteutettu päiväraha ei kuitenkaan oikeuta työttömyysoikeuteen.

7 b §

Jos työntekijä on saanut työttömyysturvalain mukaista ansioon suhteutettua päivärahaa, korotetaan *muuta kuin osa-aikaeläkettä* työttömyysoikeudella. Jos työntekijä on ollut koko kalenterivuoden ajan samassa tämän lain alaisessa työsuhteessa, tältä vuodelta maksettu ansioon suhteutettu päiväraha ei kuitenkaan tuota oikeutta työttömyysoikeuteen, jollei työntekijän tämän lain piiriin kuuluva työsuhteeseen ole päättynyt kolmen vuoden kuluessa ensiksi mainitun kalenterivuoden päättymisestä tai jollei työntekijä ole samana kalenterivuotena ansainnut lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijöiden eläkelain mukaista palkkaa vähintään sanotun lain 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua rajamäärää. Ajalta ennen sen kalenterivuoden alkua, jona työntekijä on täyttänyt 23 vuotta, sekä eläketapahtuman sattumisvuodelta ja sitä edeltäneeltä kalenterivuodelta maksettu ansioon suhteutettu päiväraha ei kuitenkaan oikeuta työttömyysoikeuteen.

12 §

Eläkelaitosten keskinäinen vastuu eläkkeistä määrätty ja eläkkeistä eläkelaitoksille aiheutuvat kulut jaetaan eläkelaitosten kesken, mikäli eläkelaitokset eivät ole toisin sopineet, seuraavasti:

4) muista vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeistä, lukuun ottamatta lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijöiden eläkelain 9 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti maksettavaa määrää, samoin kuin eläkkeiden niistä osista, jotka ylittävät 1—3 kohdan mukaiset määrät, työttömyyseläkkeestä, sekä maksujen tai rahastojen laskuperusteiden yleisestä muutoksesta johtuvista kustannuksista ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijöiden eläkelain 9 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua sanottuun lakiin perustuvan eläkeruuan aiheuttamien kulujen osuudesta vastaavat eläkelaitokset yhteisesti sosiaali- ja terveysministeriön eri kululajeja varten antamien perusteiden mukaisesti; sekä

4) muista vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeistä, lukuun ottamatta lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijöiden eläkelain 9 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti maksettavaa määrää, samoin kuin eläkkeiden niistä osista, jotka ylittävät 1—3 kohdan mukaiset määrät, työttömyyseläkkeestä, *osa-aikaeläkkeestä* sekä maksujen tai rahastojen laskuperusteiden yleisestä muutoksesta johtuvista kustannuksista ja lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijöiden eläkelain 9 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua sanottuun lakiin perustuvan eläkeruuan aiheuttamien kulujen osuudesta vastaavat eläkelaitokset yhteisesti sosiaali- ja terveysministeriön eri kululajeja varten antamien perusteiden mukaisesti; sekä

17 a §

Eläkkeensaaja on velvollinen ilmoittamaan eläkelaitokselle sellaisista muutoksista, jotka vaikuttavat hänen oikeutensa saada eläkettä tai eläkkeen määrään.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

Eläkelaitos voi vaatia eläkkeensaajalta selvityksen eläkkeen määrään vaikuttavista seikoista ja selvityksen siitä, että hän edelleen täyttää eläkkeen saamisen edellytykset. Jollei eläkkeensaaja ole toimittanut sanottua selvitystä eläkelaitokselle sen määräämässä kohtuullisessa ajassa, eläkelaitos voi päättää, että eläkkeen suorittaminen keskeytetään, kunnes selvitys on toimitettu.

Työnantaja on myös velvollinen antamaan eläkelaitokselle sen pyynnöstä 2 momentissa tarkoitettuja eläkkeen maksamiseen tarvittavia tietoja.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987.

Määrättäessä oikeutta osa-aikaeläkkeeseen otetaan huomioon myös sellainen osa-aikatyöhön siirtyminen, joka on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 9 päivänä helmikuuta 1962 annetun lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 1 §:n 1 momentti, 4 §:n 5 momentti ja 9 §:n 1 momentin 3 kohta,

sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentti 26 päivänä kesäkuuta 1981 annetussa laissa (473/81), 4 §:n 5 momentti 14 päivänä joulukuuta 1979 annetussa laissa (917/79) ja 9 §:n 1 momentin 3 kohta 20 päivänä syyskuuta 1974 annetussa laissa (750/74), sekä

lisätään 5 §:ään siitä 18 päivänä huhtikuuta 1986 annetulla lailla (248/86) kumotun 8 momentin tilalle uusi 8 momentti, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

Työntekijälle, joka työskentelee metsätyössä, uittotyössä, maatila- ja puutarhatalouden eri töissä, maa-, vesi- ja talonrakennustyössä, maanparannustyössä, turveteollisuustyössä, satamatyössä tai kotimaanliikenteen aluksessa taikka, sikäli kuin asetuksella säädetään, muulla sellaisella alalla, jolle lyhytaikaiset työsuhteet ovat luonteenomaisia, on työnantajan kustannettava eläketurva vanhuuden ja työkyvyttömyyden varalta

1 §

Työntekijälle, joka työskentelee metsätyössä, uittotyössä, maatila- ja puutarhatalouden eri töissä, maa-, vesi- ja talonrakennustyössä, maanparannustyössä, turveteollisuustyössä, satamatyössä tai kotimaanliikenteen aluksessa taikka, sikäli kuin asetuksella säädetään, muulla sellaisella alalla, jolle lyhytaikaiset työsuhteet ovat luonteenomaisia, on työnantajan kustannettava eläketurva vanhuuden ja työkyvyttömyyden varalta

Voimassa oleva laki

sekä tällaisen työntekijän omaisille perhe-eläketurva tämän lain mukaan. Mikäli tässä laissa ei toisin säädetä, on soveltuvin osin muutoin voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 3 §:n 2—4 momentissa, 4 §:n 1, 3, 5 ja 6 momentissa, 4 a—4 d §:ssä, 5 b §:n 3 ja 4 momentissa, 7 a—10 §:ssä, 12 §:ssä, 13 §:n 3 momentissa, 14 §:ssä, 15 a—18 §:ssä ja 19 a—23 §:ssä on säädetty.

Ehdotus

sekä tällaisen työntekijän omaisille perhe-eläketurva tämän lain mukaan. Mikäli tässä laissa ei toisin säädetä, on soveltuvin osin muutoin voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 3 §:n 2—4 momentissa, 4 §:n 1, 3, 5 ja 6 momentissa, 4 a—4 d, 4 f ja 4 g §:ssä, 5 b §:n 3 ja 4 momentissa, 5 c, 7 a—7 c, 8, 8 a, 8 b, 9, 9 a, 10 ja 12 §:ssä, 13 §:n 3 momentissa, 14, 15 a, 16, 17, 17 a, 18, 19, 19 a—19 d, 20, 21, 21 a ja 23 §:ssä on säädetty.

4 §

Työntekijällä on oikeus työttömyyseläkkeeseen sen mukaan kuin työntekijäin eläkelaisissa säädetään.

Työntekijällä on oikeus työttömyyseläkkeeseen ja osa-aikaeläkkeeseen, jollei tästä laista muuta seuraa siten kuin työntekijäin eläkelaisissa säädetään. Sanotun lain 4 f §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettua eläkeiän saavuttamiseen jäljellä olevaa aikaa vastaa 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu palkka. Sanotun lain 4 f §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu viiden vuoden karttumisaika kuukausina lasketaan tämän lain alaisista työsuhteista saatujen 15 viimeksi kuuluneen kalenterivuoden ansioiden perusteella jakamalla kalenterivuotena saatujen ansioiden määrä työntekijäin eläkelain 1 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetulla markkamäärällä. Tällöin otetaan huomioon vain täydet kuukaudet, kuitenkin enintään niin monta kuukautta, että ne yhdessä työntekijäin eläkelain 4 f §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen karttumisaikojen kanssa ovat 12 kuukautta kalenterivuotta kohden. Osa-aikaeläkettä määrättäessä vakiintuneena ansiotulona pidetään sitä 7 §:n 1 momentin mukaista palkkaa, joka luettaisiin eläkkeeseen oikeuttavaksi, jos työntekijä osa-aikaeläkkeen alkamishetkellä olisi tullut työkyvyttömäksi.

§

Jos työntekijä on syntynyt ennen 1 päivää tammikuuta 1930, korotetaan vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkettä laskettaessa osa-aikaeläkkeen aikana saatujen ansioiden perusteella määrättävää eläkkeen perusteena olevaa palkkaa seuraavilla kertoimilla:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Syntymävuosi	Kerroin
1924 tai aikaisempi	1,6
1925	1,5
1926	1,4
1927	1,3
1928	1,2
1929	1,1

9 §

Tässä laissa säädetystä eläketurvasta vastaavat 2 §:ssä tarkoitetut eläkelaitokset, sikäli kuin ne eivät ole toisin sopineet, seuraavasti:

3) muista vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeistä, lukuun ottamatta työntekijäin eläkelain 12 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti maksettavaa määrää, samoin kuin eläkkeen osista, jotka ylittävät 1 ja 2 kohdassa mainitut määrät, työttömyyseläkkeestä sekä työntekijäin eläkelain perusteella maksettavista vastaavista vähimmäiseläketurvan mukaisista eläkkeistä ja eläkkeen osista ja eläketurvakeskuksen kustannuksista vastaavat eläkelaitokset yhdessä työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittavien eläkelaitosten kanssa, niin kuin on säädetty työntekijäin eläkelain 12 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohdassa; sekä

3) muista vanhuus-, työkyvyttömyys- ja perhe-eläkkeistä, lukuun ottamatta työntekijäin eläkelain 12 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti maksettavaa määrää, samoin kuin eläkkeen osista, jotka ylittävät 1 ja 2 kohdassa mainitut määrät, työttömyyseläkkeestä, *osa-aikaeläkkeestä* sekä työntekijäin eläkelain perusteella maksettavista vastaavista vähimmäiseläketurvan mukaisista eläkkeistä ja eläkkeen osista ja eläketurvakeskuksen kustannuksista vastaavat eläkelaitokset yhdessä työntekijäin eläkelain mukaista toimintaa harjoittavien eläkelaitosten kanssa, niin kuin on säädetty työntekijäin eläkelain 12 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohdassa; sekä

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987.

Määrätessä oikeutta osa-aikaeläkkeeseen otetaan huomioon myös sellainen osa-aikatyöhön siirtyminen, joka on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

3.

Laki maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain 6 §:n 1 momentti, 6 c §:n 3 momentti, 8 §:n 6 ja 7 momentti sekä 19 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 6 §:n 1 momentti ja 19 §:n 1 momentti 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa (668/85), 6 c §:n 3 momentti 29 päivänä huhtikuuta 1980 annetussa laissa (249/80) sekä 8 §:n 6 momentti 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetussa laissa (595/78) ja 8 §:n 7 momentti 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetussa laissa (502/71), näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

6 §

Vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeen, yksilöllisen varhaiseläkkeen sekä perhe-eläkkeen saamisen edellytykset ja suuruus määräytyvät, jollei tästä laista muuta seuraa, siten kuin työntekijäin eläkelaisissa on säädetty, ja tällöin on tässä laissa tarkoitettuun työtuloon ja eläkkeeseen oikeuttavaan aikaan vastaavasti sovellettava, mitä edellä mainitussa laissa on palkasta ja eläkkeeseen oikeuttavasta palvelusajasta säädetty. Tämän lain mukaiseen eläkkeeseen ei kuitenkaan sovelleta työntekijäin eläkelain 5 a ja 7 b §:n säännöksiä. Varhennettua vanhuuseläkettä määrättäessä sovelletaan työntekijäin eläkelain 5 §:n 5 momenttia siten, että käytetään syntymävuoden 1937 asemesta syntymävuotta 1945 ja syntymävuodesta riippuva vähennys on seuraavien prosenttimäärien mukainen:

Ehdotus

6 §

Vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeen, yksilöllisen varhaiseläkkeen ja osa-aikaeläkkeen sekä perhe-eläkkeen saamisen edellytykset ja suuruus määräytyvät, jollei tästä laista muuta seuraa, siten kuin työntekijäin eläkelaisissa on säädetty, ja tällöin on tässä laissa tarkoitettuun työtuloon ja eläkkeeseen oikeuttavaan aikaan vastaavasti sovellettava, mitä edellä mainitussa laissa on palkasta ja eläkkeeseen oikeuttavasta palvelusajasta säädetty. *Osa-aikaeläkkeen saamisen edellyttää, että maatalousyrittäjä vähentää tämän lain piiriin kuuluvan toimintansa puoleen tai lopettaa sen kokonaan ja, että hänen jäljellä oleva ansiotyönsä täyttää työntekijäin eläkelain 4 f §:n 1 momentin 5 ja 7 kohdassa säädetty edellytykset. Maatalousyrittäjän on esitettävä eläkelaitokselle riittävä selvitys työaikansa vähentymisestä. Osa-aikaeläkkeen määrää laskettaessa maatalousyrittäjän työtulona pidetään hänelle osa-aikatyöhön siirtymistä välittömästi edeltäneen neljän viimeisen kalenterivuoden vahvistettua keskimääräistä työtuloa ja osa-aikatyön työtulona puolta tästä.* Tämän lain mukaiseen eläkkeeseen ei kuitenkaan sovelleta työntekijäin eläkelain 5 a ja 7 b §:n säännöksiä. Varhennettua vanhuuseläkettä määrättäessä sovelletaan työntekijäin eläkelain 5 §:n 5 momenttia siten, että käytetään syntymävuoden 1937 asemesta syntymävuotta 1945 ja syntymävuodesta riippuva vähennys on seuraavien prosenttimäärien mukainen:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Syntyävuosi	Vähennys prosenttia kuukautta kohti	Syntyävuosi	Vähennys prosenttia kuukautta kohti
1930 tai aikaisempi	0,33	1930 tai aikaisempi	0,33
1931	0,34	1931	0,34
1932	0,36	1932	0,36
1933	0,37	1933	0,37
1934	0,38	1934	0,38
1935	0,39	1935	0,39
1936	0,40	1936	0,40
1937	0,41	1937	0,41
1938	0,42	1938	0,42
1939	0,43	1939	0,43
1940	0,44	1940	0,44
1941	0,46	1941	0,46
1942	0,47	1942	0,47
1943	0,48	1943	0,48
1944	0,49	1944	0,49

6 c §

Jos työkyvyttömyyseläkkeen saajalle myönnetään sukupolvenvaihdoseläke, lakkautetaan työkyvyttömyyseläke lähinnä seuraavasta mahdollisesta erääntymispäivästä siltä osin kuin eläke perustuu tässä laissa tarkoitettuun yrittäjätoimintaan. Ne lakkautettavan työkyvyttömyyseläkkeen erät, jotka on maksettu sukupolvenvaihdoseläkkeen alkamisen jälkeen, katsotaan sukupolvenvaihdoseläkkeen osasuorituksiksi.

Jos työkyvyttömyyseläkkeen tai osa-aikaeläkkeen saajalle myönnetään sukupolvenvaihdoseläke, lakkautetaan työkyvyttömyyseläke tai osa-aikaeläke lähinnä seuraavasta mahdollisesta erääntymispäivästä siltä osin kuin eläke perustuu tässä laissa tarkoitettuun yrittäjätoimintaan. Ne lakkautettavan työkyvyttömyyseläkkeen tai osa-aikaeläkkeen erät, jotka on maksettu sukupolvenvaihdoseläkkeen alkamisen jälkeen, katsotaan sukupolvenvaihdoseläkkeen osasuorituksiksi.

8 §

Vakuutus alkaessa maatalousyrittäjien eläkelaitos vahvistaa maatalousyrittäjän työtulon. Jos työtuloon vaikuttavat seikat myöhemmin olennaisesti muuttuvat, tarkistetaan se hakemuksesta. Eläkelaitos voi myös omasta aloitteestaan tarkistaa työtulon. Työtuloa ei saa kuitenkaan muuttaa takautuvasti. Sen kalenterivuoden jälkeen, jonka aikana maatalousyrittäjä on täyttänyt 62 vuotta, tarkistetaan työtuloa vain, jos maata-

Vakuutus alkaessa maatalousyrittäjien eläkelaitos vahvistaa maatalousyrittäjän työtulon. Jos työtuloon vaikuttavat seikat myöhemmin olennaisesti muuttuvat, tarkistetaan se hakemuksesta. Eläkelaitos voi myös omasta aloitteestaan tarkistaa työtulon. Työtuloa ei saa kuitenkaan muuttaa takautuvasti. Sen kalenterivuoden jälkeen, jonka aikana maatalousyrittäjä on täyttänyt 62 vuotta, tarkistetaan työtuloa vain, jos maata-

4.

Laki yrittäjien eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yrittäjien eläkelain 5 §:n 1 momentti, 7 §:n 2 ja 3 momentti sekä 17 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin ne ovat, 5 §:n 1 momentti ja 17 §:n 1 momentti 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa (669/85) sekä 7 §:n 2 momentti 28 päivänä heinäkuuta 1978 annetussa laissa (596/78) ja 7 §:n 3 momentti 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetussa laissa (503/71), näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

5 §

Vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeen, yksilöllisen varhaiseläkkeen sekä perhe-eläkkeen saamisen edellytykset ja suuruus määräytyvät, jollei tästä laista muuta seuraa, siten kuin työntekijäin eläkelaisissa on säädetty, ja tällöin on tässä laissa tarkoitettuun työtuloon ja eläkkeeseen oikeuttavaan aikaan vastaavasti sovellettava, mitä edellä mainitussa laissa on palkasta ja eläkkeeseen oikeuttavasta palvelusajasta säädetty. Tämän lain mukaiseen eläkkeeseen ei kuitenkaan sovelleta työntekijäin eläkelain 5 a ja 7 b §:n säännöksiä. Varhennettua vanhuuseläkettä määrättäessä sovelletaan työntekijäin eläkelain 5 §:n 5 momenttia siten, että käytetään syntymävuoden 1937 asemesta syntymävuotta 1945 ja syntymävuodesta riippuva vähennys on seuraavien prosenttimäärien mukainen:

Ehdotus

5 §

Vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeen, yksilöllisen varhaiseläkkeen ja osa-aikaeläkkeen sekä perhe-eläkkeen saamisen edellytykset ja suuruus määräytyvät, jollei tästä laista muuta seuraa, siten kuin työntekijäin eläkelaisissa on säädetty, ja tällöin on tässä laissa tarkoitettuun työtuloon ja eläkkeeseen oikeuttavaan aikaan vastaavasti sovellettava, mitä edellä mainitussa laissa on palkasta ja eläkkeeseen oikeuttavasta palvelusajasta säädetty. Osa-aikaeläkkeen saaminen edellyttää, että yrittäjä vähentää tämän lain piiriin kuuluvan ansiotyönsä puoleen tai lopettaa sen kokonaan ja, että hänen jäljellä oleva ansiotyönsä täyttää työntekijäin eläkelain 4 f §:n 1 momentin 5 ja 7 kohdassa säädetyt edellytykset, kuitenkin siten, että hänen jatkaessa yrittäjätoimintaansa edellytetään, että hänen jäljelle jäävä työtulonsa on vähintään 1 §:n 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettun markkamäärän suuruinen. Yrittäjän on esitettävä eläkelaitokselle riittävä selvitys työaikansa vähentymisestä. Osa-aikaeläkkeen määrää laskettaessa yrittäjän vakiintuneena työtulona pidetään osa-aikatyöhön siirtymistä välistömästi edeltäneen neljän viimeisen kalenterivuoden vahvistettua keskimääräistä työtuloa ja osa-aikatyön työtulona puolta tästä. Tämän lain mukaiseen eläkkeeseen ei kuitenkaan sovelleta työntekijäin eläkelain 5 a ja 7 b §:n säännöksiä. Varhennettua vanhuuseläkettä määrättäessä sovelletaan työntekijäin eläkelain 5 §:n 5 momenttia siten, että syntymävuoden 1937 asemesta käytetään syntymävuotta 1945 ja syntymävuodesta riippuva vähennys on seuraavien prosenttimäärien mukainen:

Voimassa oleva laki

lousyrittäjä ei täytä 1 §:n mukaisia vakuuttamis-edellytyksiä.

Eläkkeen perusteena oleva työtulo saadaan jakamalla vahvistettujen ja työntekijäin eläkelain 9 §:n mukaisesti tarkistettujen työtulojen yhteismäärä vastaavalla ajalla. Jos maatalousyrittäjälle on vahvistettu työtuloa 23 vuoden iän täyttämisen jälkeiseltä ajalta, jätetään eläkkeen perusteena olevaa työtuloa määrättäessä sanotun iän täyttämistä edeltäneet työtulot ja vastaava aika huomioon ottamatta.

19 §

Jollei tästä laista muuta seuraa, on soveltuvin osin lisäksi vastaavasti voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 3 §:n 3 ja 4 momentissa, 4 ja 4 b—4 e §:ssä, 5 §:n 2—5 momentissa, 5 b, 7 a ja 7 c—9 a §:ssä, 11 §:n 1 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa, 13 ja 14 §:ssä 16—21 a ja 22 §:ssä sekä lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 10 §:n 3 momentissa on säädetty.

Ehdotus

lousyrittäjä ei täytä 1 §:n mukaisia vakuuttamis-edellytyksiä. Sen estämättä mitä tässä pykälässä on säädetty, osa-aikaeläkettä saavan maatalousyrittäjän työtuloksi vahvistetaan puolet 6 §:n 1 momentissa tarkoitetusta keskimääräisestä työtulosta.

Eläkkeen perusteena oleva työtulo saadaan jakamalla vahvistettujen ja työntekijäin eläkelain 9 §:n mukaisesti tarkistettujen työtulojen yhteismäärä vastaavalla ajalla. Jos maatalousyrittäjälle on vahvistettu työtuloa 23 vuoden iän täyttämisen jälkeiseltä ajalta, jätetään eläkkeen perusteena olevaa työtuloa määrättäessä sanotun iän täyttämistä edeltäneet työtulot ja vastaava aika huomioon ottamatta. Jos maatalousyrittäjä on syntynyt ennen 1 päivää tammikuuta 1938, korotetaan vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä hänen 6 momentissa tarkoitettua osa-aikaeläkkeen ajaksi vahvistettua eläkkeen perusteena olevaa työtuloaan seuraavilla kertoimilla:

Syntymävuosi	Kerroin
1932 tai aikaisempi	1,6
1933	1,5
1934	1,4
1935	1,3
1936	1,2
1937	1,1

19 §

Jollei tästä laista muuta seuraa, on soveltuvin osin lisäksi vastaavasti voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 2 §:n 2 momentissa, 3 §:n 3 ja 4 momentissa, 4 ja 4 b—4 g §:ssä, 5 §:n 2—5 momentissa, 5 b, 5 c, 7 a ja 7 c—9 a §:ssä, 11 §:n 1 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa 13 ja 14 §:ssä sekä 16—21 a ja 22 §:ssä sekä lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain 10 §:n 3 momentissa on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987.

Määrättäessä oikeutta osa-aikaeläkkeeseen otetaan huomioon myös sellainen osa-aikatyöhön siirtyminen, joka on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämien toimenpiteisiin.

Voimassa oleva laki

Syntymävuosi	Vähennys prosenttia kuukautta kohti
1930 tai aikaisempi	0,33
1931	0,34
1932	0,36
1933	0,37
1934	0,38
1935	0,39
1936	0,40
1937	0,41
1938	0,42
1939	0,43
1940	0,44
1941	0,46
1942	0,47
1943	0,48
1944	0,49

Ehdotus

Syntymävuosi	Vähennys prosenttia kuukautta kohti
1930 tai aikaisempi	0,33
1931	0,34
1932	0,36
1933	0,37
1934	0,38
1935	0,39
1936	0,40
1937	0,41
1938	0,42
1939	0,43
1940	0,44
1941	0,46
1942	0,47
1943	0,48
1944	0,49

7 §

Vakuutuksen alkaessa eläkelaitos vahvistaa yrittäjän työtulon. Jos työtuloon vaikuttavat seikat myöhemmin olennaisesti muuttuvat, tarkistetaan se hakemuksesta. Eläkelaitos voi myös omasta aloitteestaan tarkistaa työtulon. Työtuloa ei saa kuitenkaan muuttaa takautuvasti. Sen kalenterivuoden jälkeen, jonka aikana yrittäjä on täyttänyt 62 vuotta, tarkistetaan työtuloa vain, jos yrittäjä ei täytä 1 §:n mukaisia vakuuttamisedellytyksiä.

Eläkkeen perusteena oleva työtulo saadaan jakamalla vahvistettujen ja työntekijäin eläkelain 9 §:n mukaisesti tarkistettujen työtulojen yhteismäärä vastaavalla ajalla. Jos yrittäjälle on vahvistettu työtuloa 23 vuoden iän täyttämisen jälkeiseltä ajalta, jätetään eläkkeen perusteena olevaa työtuloa määrättäessä sanotun iän täyttämistä edeltäneet työtulot ja vastaava aika huomioon ottamatta.

Vakuutuksen alkaessa eläkelaitos vahvistaa yrittäjän työtulon. Jos työtuloon vaikuttavat seikat myöhemmin olennaisesti muuttuvat, tarkistetaan se hakemuksesta. Eläkelaitos voi myös omasta aloitteestaan tarkistaa työtulon. Työtuloa ei saa kuitenkaan muuttaa takautuvasti. Sen kalenterivuoden jälkeen, jonka aikana yrittäjä on täyttänyt 62 vuotta, tarkistetaan työtuloa vain, jos yrittäjä ei täytä 1 §:n mukaisia vakuuttamisedellytyksiä. *Sen estämättä, mitä tässä pykälässä on säädetty, osa-aikaeläkettä saavan yrittäjän työtuloksi vahvistetaan puolet 5 §:n 1 momentissa tarkoitetusta keskimääräisestä työtulosta.*

Eläkkeen perusteena oleva työtulo saadaan jakamalla vahvistettujen ja työntekijäin eläkelain 9 §:n mukaisesti tarkistettujen työtulojen yhteismäärä vastaavalla ajalla. Jos yrittäjälle on vahvistettu työtuloa 23 vuoden iän täyttämisen jälkeiseltä ajalta, jätetään eläkkeen perusteena olevaa työtuloa määrättäessä sanotun iän täyttämistä edeltäneet työtulot ja vastaava aika huomioon ottamatta. *Jos yrittäjä on syntynyt ennen 1 päivää tammikuuta 1938, korotetaan vanhuus- tai työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä hänen 2 momentissa tarkoitettua osa-aikaeläkkeen ajaksi vahvistettua eläkkeen perusteena olevaa työtuloaan seuraavilla kertoimilla:*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Syntymävuosi	Kerrain
1932 tai aikaisempi	1,6
1933	1,5
1934	1,4
1935	1,3
1936	1,2
1937	1,1

17 §

Jollei tästä laista muuta seuraa, on soveltuvin osin lisäksi vastaavasti voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 3 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 4 ja 4 b—4 e §:ssä, 5 §:n 2—5 momentissa, 5 b, 7 a ja 7 c—10 §:ssä, 11 §:n 1 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 4 momentissa, 13 ja 14 §:ssä sekä 16—21 a ja 22 §:ssä on säädetty.

17 §

Jollei tästä laista muuta seuraa, on soveltuvin osin lisäksi vastaavasti voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 2 §:n 2 momentissa, 3 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 4 ja 4 b—4 g §:ssä, 5 §:n 2—5 momentissa, 5 b, 5 c, 7 a, 7 c, 8 a, 8 b, 9, 9 a ja 10 §:ssä, 11 §:n 1 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 4 momentissa sekä 13, 14, 16, 17, 17 a, 18, 19, 19 a—19 d, 20, 21, 21 a ja 22 §:ssä on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987.

Määrättäessä oikeutta osa-aikaeläkkeeseen otetaan huomioon myös sellainen osa-aikatyöhön siirtyminen, joka on tapahtunut ennen tämän lain voimaantuloa.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntönnäpönan edellyttämiin toimenpiteisiin.

5.

Laki

sairausvakuutuslain 27 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 4 päivänä heinäkuuta 1963 annetun sairausvakuutuslain (364/63) 27 §:n 6 momentti, sellaisena kuin se on 26 päivänä kesäkuuta 1981 annetussa laissa (471/81), näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

27 §

Päivärahaa suoritetaan työntekijäin eläkelain 5 b §:ssä tarkoitetusta osaeläkkeestä tai sitä vastaavasta muusta kuin täydestä työkyvyttömyyseläkkeestä riippumatta, jos vakuutetun oikeus saada mainittua eläkettä on alkanut ennen sen kalenterivuoden alkua, jota koskevat työtulot ovat päivärahan määräämisen perusteena.

Päivärahaa suoritetaan riippumatta työntekijäin eläkelain 4 f §:ssä tarkoitetusta osa-aikaeläkkeestä tai 5 b §:ssä tarkoitetusta osaeläkkeestä taikka sitä vastaavasta muusta kuin täydestä työkyvyttömyyseläkkeestä, jos vakuutetun oikeus saada mainittua eläkettä on alkanut ennen sen kalenterivuoden alkua, jota koskevat työtulot ovat päivärahan määräämisen perusteena.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1987.